

MINISTAR POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
IVAN TARNAJ SA SURADNICIMA BORAVIO U ŠIBENIKU

KAKO VRATITI POLJOPRIVREDU ŽUPANIJU

SIBENSKI LIST

GLASILO ŽUPANIJE ŠIBENSKE

GOD. XXXI.
BROJ 1535

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 29. svibnja 1993.

CIJENA
400 HRD

— Zatekao me lo kaotično stanje u poljoprivredi županije šibenske, kako u organizacijskom tako i u proizvodnom smislu. Nužno je redefinirati položaj poljoprivrede i valorizirati materijalne resurse koje ova županija ima. Poljoprivredu u ovom kraju treba razvijati kao komplementarnu djelatnost turizmu. Petrovo polje je okosnica razvoja mediteranske poljoprivrede i proizvodnje hrane za ovo područje. Zaslužuje posebnu brigu hrvatske države, ali na županijskoj razini je da ponudi kvalitetne programe. Ne treba nam hipotekarna poljoprivredna banka Hrvatske, već snažnije gospodarstvo i više sredstava za subvenciju! Osobno sam uvjeren da će proces privatizacije u poljoprivredi značiti zaokret! Nedovoljna informiranost je razlogom nekorštenja povoljnih kredita u ovoj oblasti na šibenskom području — kazao je, uz ostalo, u razgovoru za «Šibenski list» mr. Ivan Tarnaj, čelni čovjek Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, za svojeg boravka ovog utorka u Šibeniku

Stranica 3.

»OKRVAVIJA SAN RUKE, NEGO ŠTA...« MILJEVCI

Skoro će godina dana od kada su oslobođena miljevačka sela i gotovo cijela miljevačka visoravan. Prizori iz miljevačkog života, međutim, još uvijek su razrušene kuće, vrtovi i polja zarasli u travu te malo civila

Stranice 6. i 7.

ŠKOLSTVO

REDOVITE NASTAVE NEĆE BITI

Druga školska godina u ratnim okolnostima neće doći u pitanje. Redovite nastave u osnovnim i srednjim školama neće biti, ali će stanoviti broj učenika, uz pristanak roditelja, na specifičan način biti uključeno u nastavu

Stranica 4.

MORAT ĆEMO POČETI OTPOČETKA

● PREDSTAVLJAMO
● NOVOUTEMELJENU
● OPĆINU VODICE

Vodička općina ima perspektivu da postane jakom i bogatom općinom, a jedini uvjet da se to ostvari jest da stane rat, koji je sada paralizirao život na vodičkom području i onemogućio okosnicu njegova razvoja — turizam, kaže Rade Ivas, načelnik vodičke općine

Stranica 5.

UZ DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE
HRVATSKE

MUKE SU ZALOG BUDUĆNOSTI

Tri godine su i puno i malo, nije vrijeme jedini kriterij trajanja, ono je relativno, njime se ne može mjeriti vrijednost. Prije bi se moglo kazati da je vrijeme podloga, poput naliptisane papire, na kojoj život ispisuje stranice povijesti. Ponekad na malo prostora stane mnogo toga, nelizmjerno po intenzitetu zbivanja i značenju. Tu koncentraciju događanja zovemo povijesnim ili sudbonosnim, ona je prekretnica u životu naroda i odrednica njihove budućnosti.

Ako je tomu tako, onda obilježavanje obilježnice ima smisla i nije samo puko vraćanje u prošlost niti samozadovoljstvo učinjenim, nego istinsko nadahtuće za umorna putnika na križnom putu, kojim kroćimo mi i Hrvatska ove tri godine.

Trideseti svibnja je naš izbor, hrvatski narod se odlučio na ovaj put, slobodno, dragovoljno, svjestan svih muka i nikome ne pada napamet da to nije pravi put iako je ciljana strašna. Sve žrtve, razaranja i neprocjenjive štete su u isto vrijeme naš zalog i naša sveta obveza da izdržimo do kraja. To je okosnica oko koje se objedinio čitav hrvatski narod bez obzira na stranačku pripadnost, mjesto življenja i društveni status. Po prvi put u novijoj povijesti na jednoj smo strani i to je najveća vrijednost i jamstvo za uspjeh. To mora biti ona svjetinja u koju se ne smije dirati, u koju se u svakom trenutku možemo zakleti, bez obzira na sve teškoće kroz koje prolazimo. Toliko toga se u ove tri godine zbililo da ima obilje materijala i za optimiste i za pesimiste pri ocjenjivanju. U pravu su oni koji ističu da smo u 1990. utemeljili državu, 1991. ostali na nogama od velikosrpske agresije, 1992. izborili međunarodno priznanje, a 1993. ćemo osloboditi svaki pedelj naše zemlje, kao i oni koji govore o redovima za crni kruh, ratnom profiterstvu pljački i lovu u mutnom, okupiranom dijelu zemlje...

Sve to mogu i moraju biti argumenti za demokratsko sučeljavanje u političkoj borbi. Oka svega može biti spora, samo jedan stav, a to je jedinstvo svih oko opstojnosti suverene Hrvatske jer je samo ona naša zajednička budućnost i zalog koji ostavljamo svojim pokoljenjima, ne može i ne smije biti spora. U ime toga čestitamo Dan državnosti Republike Hrvatske.

Ivan BURIC

MEĐUNARODNI DJEČJI FESTIVAL

ODUŠEVljENO PRIHVAĆENA DISPERZIJA POTVRĐUJE UGLED ŠIBENSKOG FESTIVALA

Mora se priznati da su Šibenčani s raznolikim osjećajem i nejedinstvenom prosudbom primili vijest o tome da će ovogodišnji, trideset i treći Međunarodni festival djeteta biti održan tako što će glavnu manifestaciju vidjeti žitelji desetak gradova diljem Hrvatske — umjesto da se teatarske, glazbene, lutkarske i plesne predstave upriliče na šibenskim trgovima i ulicama ili pak u zatvorenim prostorima grada podno Šubičevca. Zbog čega će biti tako, zarad čega će se realizirati dosad neviđena disperzija festivalskih manifestacija i da li se, možda, moglo drukčije uraditi — odgovor na to aktualno pitanje nastojali smo dobiti od prof. Ante Pulića, članka direkcije Međunarodnog festivala djeteta. On nam je, među ostalim, rekao:

— Razmišljajući o tome kako ove godine organizirati Međunarodni dječji festival pošli smo od stajališta da prošlogodišnje rješenje, što nam je bilo nametnuto iznenadnim granatiranjem Šibenika, ne treba ponavljati ma kakva situacija bila. Uz takav zaključak ipak smo se nadali kako ćemo moći održati pravi Festival sa svim njegovim provjerenim karakteristikama i na šibenskim scenskim prostorima. Međutim, ono što se događalo u posljednje vrijeme upućivalo je na posve siguran zaključak da ratne (ili poluradne) strahote i neizvjesnosti neće tako skoro prestati. Ipak, tvrdoglavost i upornost koju mi u Šibeniku imamo nije dala da odustanemo u razmišljanju kako da što uspješnije realiziramo 33. festival. Mnogi naši prijatelji i suradnici i sudionici dosadašnjih festivala također su nas hrabрили i to nam je, zapravo, i dalo ide-

A. Pulić

ju: organizirati Međunarodni dječji festival, Šibenik — Hrvatska u Hrvatskoj, u svim gradovima iz kojih su tijekom godina u Šibenik, na naš festival dolazili programi! Koliko god nam se ta ideja učinila dobrom provjeravali smo je gdje god smo stigli. Prijem ideje bio je, na našu radost, više nego dobar. Svi su obećali maksimalnu podršku. Naravno, ideju smo iskazali općinskim, županijskim i državnim kompetentnim

institucijama i ljudima, te dobili na svim razinama podršku. No, moram reći da je bilo i suprotnih mišljenja, i to iz straha da Šibenik ne izgubi svoj Festival. No, radi toga ne treba imati ni malo straha. Svi naši prijatelji, prihvaćajući ovogodišnji način realizacije Festivala, prihvaćaju sva festivalska obilježja i programsku koncepciju, pa će tako Festival u svim gradovima biti održavan pod zastavom, programom i plaka-

tom Međunarodnog dječjeg festivala, Šibenik — Hrvatska, uz napomenu da će sljedeći festival biti održan u Šibeniku, u svom punom sjaju. Na kraju, kazat ću i to kako ćemo organizirati ovogodišnji festival. Eto, festival ćemo otvoriti na specifičan način u Šibeniku, i to 19. lipnja. Zatim će po jedan dan festivalske programe organizirati (dan za danom) Split, Dubrovnik, Rijeka, Pula, Varaždin, Karlovac, Sisak, Čakovec i Osijek, dok će festivalski program u Zagrebu biti ostvaren u četiri radna dana. Trećeg srpnja festival će se simbolično zatvoriti u Šibeniku. Pored ovog, moram izreći da ćemo organizirati zanimljiv festivalski program i na području naše Županije, naravno u sigurnijem njezinom dijelu. Festival će i ove godine zadržati međunarodnu komponentu — nastupit će ansambli iz Italije, Kanade, BiH, Austrije, Poljske i Slovenije.

Tako, eto, zbori prof. Ante Pulić, čelnik Međunarodnog festivala djeteta. Bez obzira na sve eventualne ograde glede, hajdmo to tako nazvati, selidbe tradicionalne smotre dječjeg stvaralaštva i onoga što su odrasli u kazalištu, lutkarstvu, glazbi, folkloru, plesu, filmu itd. kreirali za najmlađe mora se izreći prosudba da se drukčije, ipak, nije moglo. Zapravo, moglo se planirati kao da će sve biti O.K. pa da se dogodi ono (ili nešto slično, možda čak i gore) što se zbilo lanijske godine. Ima čak razmišljanja da je ovaj — izlaz za nuždu — nova injekcija preokretu kabanice festivala, jer je, naime, postalo evidentno da smotru valja osvjježiti, samo čime i kako — na to pitanje nije podastri valjan (i prostudirani) odgovor. Bilo kako

bilo, moramo biti svjesni da se drukčije nije moglo, nije se naprosto smjelo riskirati, a disperzija priredaba i manifestacija u desetak gradova Hrvatske jest i lijepa prigodica da se te sredine malo više upoznamo ne samo s onim što Međunarodni festival djeteta jest, već je to vrsna prilika da se već utanačenim susretima (u svim naznačenim gradovima!) delegacija županija i općina učvrste i veze (koje mogu biti svima od probitačnosti) i u drugim segmentima rada i življenja. A već dogodine, u to ne treba nimalo sumnjati, grad podno Šubičevca bit će obasjan svjetlom mira i veličajnosti smotre što sretnima ne čini samo djecu, već i one koji su to odavno prestali biti. J.V.

KRONIKA

Do kraja svibnja režim redukcije u Dalmaciji trajat će svakodnevno, uključujući dane vikenda od 8 do 16 sati. Od početka lipnja međutim, režim će najvjerojatnije trajati 10, umjesto dosadašnjih 8 sati dnevno. Takve mjere redukcije struje, posljedica su sve lošijih elektroenergetskih prilika u Dalmaciji, budući da već duže vrijeme nisu pale obilnije kiše. Unatoč lošoj energetskoj situaciji, redukcije struje bit će samo pošteđeni 30. svibnja na Dan državnosti Republike Hrvatske.

Zajednička izložba slika trojice Šibenčana, Ante Bergama Momina, Mira Slavice i Nevena Tudića otvorena je u ponedjeljak u Splitu. U tamošnjem FOTO KLUBU izloženo je po sedam radova svakog autora u raznim tehnikama, u olovci, temperi, akvarelu i ulju. Dok su ratna zbivanja na šibenskom području iz rujna 1991. godine tematika slika Ante Bergama Momina, Miro Slavica i Nevena Tudića, zaokupljeni su intimnim i egzistencijalnim problemima. Izložba slika šibenskih likovnjaka u splitskom Foto klubu, bit će otvorena do 1. lipnja. Pokrovitelj izložbe je šibenski Centar za kulturu.

Ukupno devet kaznenih djela, zabilježeno je proteklog vikenda na području što ga pokriva Policijska uprava Šibenik, pripočeno je u ponedjeljak novinarima na redovitom susretu s djelatnicima šibenske policije. Riječ je uglavnom o provalama u kuće i vikendice na području Jadrice, Primoštena, Solrisa i Tribunja, te provali u kiosk „Slobodne Dalmacije“, pored kazališta. Za počiniteljima provala intenzivno se traži, kažu čelnici šibenske policije, a dvojicu provalnika u kiosk, odmah je otkrila policijska kontrola.

Ove godine u okviru Dječjeg festivala na području Županije šibenske bit će organizirane i dvije igraonice. Bit će to glazbeno-plesna igraonica „POKAŽI ŠTO ZNAŠ“ u kojoj će nastupiti pjevači, plesači i imitatori od 6 do 14 godina. Druga igraonica je sportsko-rekreativna, nazvana „FESTIVALSKE MORSKE IGRE“, u kojoj će sudjelovati ekipe dječaka i djevojčica od 10 do 15 godina. Uz likovnu radionicu, glazbeno-plesnu i sportsko-rekreativnu bit će jedine igraonice u čiji će se rad za vrijeme trajanja moći uključiti mali Šibenčani.

Šibenski novinari obišli su u srijedu u pratnji svojih domaćina iz šibenske Policijske uprave, skladište ukradene robe u Policijskoj ispostavi u Vodicama, jedno od desetaka, koliko ih ima na području djelovanja šibenske PU. Na nekoliko četvornih metara, uskladištena je roba vrijedna nekoliko stotina tisuća maraka, što su je lopovi i provalnici odnijeli iz kuća i vikendica na zapadnom dijelu Županije šibenske u proteklih 12 mjeseci. Riječ je o raznovrsnoj bijeloj tehnici, pokućstvu, alatima i strojevima, čiji su vlasnici do danas ostali nepoznati. D.L.

ŠTO KAŽU GRAĐANI?

MOŽE, ALI SAMO OVE GODINE!

Nema tome niti desetak, dvanaest godina kako je drugarska „Slobodna Dalmacija“ pisala o Slapovima Krke kod Splita, Zadar, po svojoj prilici, još nije digao šape s Kornata, „Faustovi dani“ održani su u Zagrebu, Lošinj je odnio murtersku regatu „Kornati kup“ sa željom da postane tradicijski lošinjski, a Ivo Brešan (sjećamo ga se iz gimnazijalnih dana kako je tvrdio da je bolje biti prvi u selu, negoli zadnji u gradu), već nam poduže šalje kontinentalne pozdrave iz metropole, a neke indicije pokazuju da bi tamo mogao i ostati. Pa kad je već tako, razmišljali su u Upravi dječjeg festivala (valjda u najboljoj namjeri) hajdemo i mi drugima ponuditi festival. I bogme, dadoše ga — cijeloj Hrvatskoj. Malo jednim, malo drugima, malo trećima... Kakva će to biti čorbine čorbe čorba? A tek trošak? I na kraju pitanje: što je Šibeniku preostalo? Možda da preuzme onaj čuveni drniški sajam (svakog petog u mjesecu), jer Drniš je okupiran (privremeno, rekli bi na HTV-u). A možda se sajam već održava, samo ne na Poljani nego u „Solarisu“. To bi ipak bila prava razina. Razina Županije šib-

benko-drniške. A što o svemu kažu građani?

Ante Barić (29), elektroničar: — Možda je „disperzija“ Festivala djeteta i najbolja varijanta u ovim ratnim uvjetima. Nitko, naime, ne može jamčiti sigurnost djece koja bi se okupila u našem gradu, a festival, to je jasno, mora ići. Ali uz jedan uvjet — da sačuva onaj pridjev „šibenski“ koji nije nimalo nevažan. Barem je jednako važan koliko i ono „Međunarodni“ i „dječji“. Hoću reći kad već mora biti tako, neka bude, ali samo ovu godinu!

Ivan Predovan (39), HV: — Pravo da vam kažem nije mi drago što Festival ide iz Šibenika. Najviše bih volio da se ovdje događa, ali budući da sam svjestan da to ne može, iz objektivnih razloga biti tako — zaista ne znam. Festival je šibenski i takav treba i ostati, bez obzira na to što će se ove godine malo rasprišti po Hrvatskoj. Ja sam obiteljski čovjek, otac dvoje djece koja su se tom festivalu beskrajno veselila. To je naša šibenska fešta, obiteljski događaj, blagdan.

Ivica Batinić (29), referent vanjske trgovine: — Ja bih se složio s odlukom da se Festival ove godine održi širom Lijepe naše. Jer, treba zaista obratiti pažnju na vrijeme i okolnosti u kojima se nalazimo. Svi javni i kulturni djelatnici Županije šibenske mo-

raju i trebaju ukazati hrvatskom vrhovništvu da je to i opstojnost grada Šibenika, jer sutra ovom gradu treba pomoći da tim međunarodnim festivalom dostojno reprezentira ovu našu državu. Ja sam osobno vezan za taj festival, kao dijete se radovao vatrometu, dramskim i filmskim programima, a naročito onim noćnim. Bili su to doživljaji koji nikad ne blijede. Praktično smo sazrijevali uz taj festival i značio nam je puno, a znači nam i danas. Trebalo bi pripaziti, ipak, da festival ne ode iz našeg grada, poznati su nam s te strane „apetiti“ naših susjeda. Da se ne bi razmišljalo po logici — „kad može ove godine, može i dogodine“. I na to treba misliti. Ako smo već uskraćeni za sport i sportske događaje ne moramo i za kulturne. Život jednog grada i temelji se na javnim događajima, sportu i kulturi.

Vinko Barišić (40), turistički djelatnik: — Festival i u drugim gradovima? Jedino ako uz to ide i jedna prezentacija Šibenika na svim poljima — i medijska, turistička, gospodarska, politička i svaka druga. Manje više svatko zna što je sve Šibenik dao i pretrpio u ovom ratu — ali neka se čuje još jedanput. Ne može škoditi! Ipak, nadamo se da je to samo ove godine, da će Šibenik dogodine opet imati svoj festival u punom sjaju i raskoši. Vezani smo uz njega, ipak je to

jedna tradicija i šibenska posebnost.

Svetlana Krnić (23), trgovac: — S obzirom na to da je rat i ratna situacija, lijepo je to da će se festival ipak održati, u više gradova diljem naše Hrvatske da djeca tako osjete draži te svoje manifestacije. Djeca će se tako moći družiti, upoznavati i zbližavati. Ali neka tako bude samo ovu godinu zato što je rat. Nakon svih ovih godina, tolike tradicije i vezanosti ne bi bilo lijepo da ovaj grad ostane bez festivala. Šibenik i Festival su srasli. Grad se ljeti, bez dječjeg festivala, jednostavno ne da niti zamisliti.

Stanko Ferić (39), novinar: — Najpohvalnije bih se izrazio o trudu i naporima što ga direktor i Centar za kulturu sa svim ostalim organizatorima ulažu u Festival, u ovom „zubatim“ i kulturni himalo sklonim vremenima u kojima se i muze nastoje usutkati. Pomalo sam, međutim, ipak skeptičan prema toj ideji razvlačenja festivala jer sam u načelu protiv toga da se kultura, kulturni događaji „izmješaju“ iz grada. Drago mi je što će, izgleda, i u Šibeniku biti dječjih programa, pa makar se održavali i u skloništim. S druge strane potpuno je razumljivo da nitko u ovom svemu ne može na sebe preuzeti odgovornost za sigurnost djece i sudionika. Tako da mi se čini, usprkos mojoj skepsi da i nije bilo puno drugih rješenja.

MINISTAR POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
IVAN TARNAJ SA SURADNICIMA BORAVIO U ŠIBENIKU

KAKO VRATITI POLJOPRIVREDU U ŠIBENSKU ŽUPANIJU?

— U namjeri da se država i nadležna ministarstva i institucije zajedno sa županijama uključe u rješavanje pitanja i problema vezanih za područje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, na naše traženje smo došli u Šibenik kako bismo se izravno upoznali sa stanjem u ovim oblastima koje kao rezultat moraju imati proizvodnju hrane, rekao je uz ostalo Ivan Tarnaj, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u utorak 24. svibnja na sastanku u Krešimirovu domu sa županijskim čelnicima, predstavnicima općina Županije šibenske, saborskim zastupnicima i gospodarstvenicima iz ove tri oblasti.

Ministra i njegove suradnike sa stanjem u poljoprivredi, što je posebno stradalo u domovinskom ratu na prostoru Županije šibenske, upoznao je župan Paško Bubalo. Podaci koje je iznio svjedoče o tome da je poljoprivreda ovog kraja poslije drugog svjetskog rata bila zapostavljena i osuđena na propadanje. Stočni fond je prepolovljen. Od 80 milijuna čokota vinove loze koliko je bilo 1949. godine, danas je svega deset. Prepolovljena je brojka i nasada maslina, višanja, badema, a sa nekadašnjih 40 posto udjela u nacionalnom dohotku, poljoprivreda je danas pala na svega 5,5 posto. »Prirodni uvjeti za razvoj poljoprivrede, stočarstva i marikulture u našoj županiji postoje. Najveća zelena njiva naše Županije je Petrovo polje«, kazao je uz ostalo Bubalo.

Nova agrarna reforma?

Trećina područja Županije šibenske je pod srpskom okupacijom, a upravo najplodnija zemljišta i najveće površine pod vinovom lozom su s druge strane »crte razdvajanja«. »Ne samo što nemamo dvije berbe grožđa, nego nemamo više ni vinograda. Oni su propali«, kazao je uz ostalo Mirko Čale, direktor šibenske »Vinarije«. I ostali sudionici u razgovoru su govorili o brojnim pitanjima i problemima s kojima su suočeni. Složili su se da je jedan od problema i usitnjenost privatnih posjeda, a velike površine zemljišta stoje neobrađene. Kako okrupniti površine i privesti ih kulturi, ako je privatno vlasništvo ustavna kategorija, te je li moguća nova agrarna reforma, samo je jedno od brojnih pitanja što su toga dana postavljena! Postoji i veliki interes građana za sadnju maslina, višanja i badema, a kao problem javlja se, kazao je Davorin Pamić, savjetnik za po-

ljoprivrednu, rasadni materijal. »Država mora stajati iza rasadničke proizvodnje«, ustvrdio je. Zadnjih godina poljoprivreda je u šibenskom kraju bila »hobi«, a usitnjenost posjeda je jedan od razloga što je poljoprivredna proizvodnja u privatnom sektoru neracionalna, mišljenja je Jozo Topić, saborski zastupnik. Petnaestak sudionika u raspravi je uz ostalo, ukazalo i na pitanje kreditiranja u poljoprivredi i stočarstvu, o osiguravanju tržišta za poljoprivredne proizvode i otkupu viškova, te o prioritetima koji kratkoročno gledano mogu dati određenog rezultata.

tata. Od ministra Tarnaja i njegovih suradnika šibenski maslinari su zatražili pomoć države pri prodaji ili otkupu maslinova ulja. Premda mu je cijena sa nekada deset DEM po litri pala na tri do tri i po DEM, oko 150 tona ulja šibenski maslinari nemaju kome prodati.

Nedovoljna obaviještenost razlogom nekorisćenja povoljnih kredita!

Osim ocjene da je stanje u poljoprivredi vrlo kaotično na temelju onoga što je za svojeg boravka i razgovora u Šibeniku čuo, ministar Tarnaj je zamjerio na nedovoljnoj informiranosti onih što rade u poljoprivredi i uz poljoprivredu.

»Mene je pomalo zabrinula neinformiranost određenih struktura koje se bave poljoprivredom i njezinom organizacijom, ili pak kao djelatnošću. U razgovoru se pokazalo da ljudi ne znaju puno o teh-

Poljoprivredno gospodarstvo Županije šibenske stradalo je u domovinskom ratu, ali zatekao sam vrlo kaotično i zabrinjavajuće stanje u organizaciji i samoj djelatnosti poljoprivrede... Stanje je, posebno u ovakvim okolnostima, uistinu teško. Prvo treba redefinirati cjelokupnu agrarnu politiku na županijskoj razini, a država će učiniti svoj dio posla... kaže ministar Ivan Tarnaj

PETROVO POLJE ZASLUŽUJE DRŽAVNI TRETMAN

»Nema dvojbe da je rasprava o pitanjima poljoprivrede na području Županije šibenske, oslikala vrlo kaotično stanje u kojem se ta poljoprivreda nalazi, kako u organizacijskom tako i u proizvodnom smislu. A to stanje je apsolutno nezadovoljavajuće, pa ja bih čak rekao i zabrinjavajuće s obzirom na vrijeme u kojem živimo. Nema dvojbe da je nužno redefinirati poziciju poljoprivrede i izvršiti valorizaciju materijalnih resursa koji stoje na raspolaganju, te napraviti tu poljoprivredu u ovom kraju kompletnom djelatnošću turizmu. U najbližem susjedstvu Županiji zadržano kninskoj to se i dogodilo, što je izvanredan primjer jedne kompletne poljoprivredne proizvodnje u odnosu na turizam i potrošnju. Isto imate i južnije od Šibenika, u Županiji splitskoj, te prema Dubrovniku i području Neretve. Nameće se stoga pitanje zašto u Šibeniku taj proces nije išao slično, jer postoje objektivni, materijalni resursi za to. Petrovo polje je tu, gotovo u predgrađu Šibenika, a površina od 5.400 hektara oslikava i za slavonske pojmove i krajeve jedan ozbiljan kombinat. Mi smo na razini ekstenzivnog korištenja tog potencijala koji ne zadovoljava nikog. Jer, čini one koji se poljoprivredom bave siromasima u materijalnom smislu, a s druge strane ovo područje je po pitanju opskrbljenosti hranom okrenuto nekim drugim krajevima. Sva slabost takve politike se pokazala upravo u ovom ratu. Poljoprivreda i selo su najviše stradali i mi sada moramo provoditi kratkoročne mjere kako bismo stanje popravili, a kada je riječ o dugoročnoj politici, držim da Petrovo polje mora biti okosnica razvoja mediteranske po-

ljoprivrede i proizvodnja hrane za ovo područje. To zemljište treba urediti i riješiti pitanje navodnjavanja, jer priroda je u ovom kraškom području podarila polje i vodu koja ga dodiruje. To zaista može biti vrlo respektabilna proizvodnja i jedan ozbiljan oslonac u smislu proizvodnje hrane na ovom području i za naše potrebe. Petrovo polje zasluhuje i odgovarajući status sa državne razine. Međutim, sve potrebne programe i podloge konceptijske naravi moraju se učiniti na razini ove Županije, ustanoviti nositelje programa i nema razloga da država ne dobije državni tretman. Zapravo je nevjerojatno da su tolike godine minule, a da se to do sada nije uradilo. Petrovo polje je zaista u Šibeniku«, naglasio je u razgovoru za »Šibenski list« ministar Tarnaj za svojeg boravka u Šibeniku.

nici i načinu korištenja poticajnih sredstava iz ukupnog instrumentarija financiranja poljoprivrede. Prije je, podsjećam, postojao selektivni program financiranja, dok se danas iz opće kvote primarne emisije financira tekuća proizvodnja i zalihe, te se regresiraju kamate. Za šibensko područje, koje je u ratnoj zoni, temeljem Odluke Sabora Republike Hrvatske, korisnici kredita imaju regres kamata od 50 posto. Postoji zakon o premijama i mogućnostima korištenja tih premija. No, nužno je učiniti redefiniranje čitave agrarne politike i razvoja poljoprivrede na ovom području. Moraju postojati prioriteti, a potrebno je izvršiti izbor kratkoročnih mjera koje mogu nakratko dati određenog rezultata. To je prije svega, s aspekta države, zainteresiranima pomoći kreditnim sredstvima nabavu stočnog fonda, kako bi se ta razina proizvodnje podigla, kao i u području dugogodišnjih nasada maslina, vinograda i voćnjaka. Isto je i s mediteranskim povrtlarskim kulturama. To se može kreditirati redovnom procedurom iz fondova koji su formirani za te namjene, a to je iz dva posto poreza na promet, te iz kreditnih sredstava za obnovu, jer je ovo područje zaista jako stradalo. No, čini mi se da je nedovoljna obaviještenost razlogom što se ta sredstva ovdje ne koriste i to ima niz posljedica.

Poljoprivreda naprosto ne trpi skupa bankarska sredstva, jer, jednostavno, ciklus i karakter njezine proizvodnje je takav da traži beneficirana sredstva«, rekao je u razgovoru za ovaj list, ministar Tarnaj.

Što treba učiniti Županija, a što država?

»Iluzorno je očekivati da će bilo koji državni organ doći u Šibenik da bi organizirao poljoprivrednu proizvodnju. Taj dio posla pripada ljudima ovog prostora. Valorizirani programi mogu se usmjeravati prema državnim institucijama za sufinanciranje, ali vrijeme centralnih komiteta je prošlost. Nitko neće doći ovdje i reći radite to i to. Osmisliti kratkoročne i dugoročne programe poljoprivrednog razvoja ove Županije, organizirati se na temelju kvalificiranih programa je posao za ove ljude. Na državi i nadležnim institucijama je potom da učine svoje. I proces privatizacije će učiniti veliki zaokret u poljoprivredi, jer je društveno vlasništvo uistinu egzistiralo kao ničije«, rekao je u nastavku razgovora ministar za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, mr. Ivan Tarnaj. Potencijalnim poljoprivrednicima Županije šibenske poručio je: »Poljoprivrednicima na relativno sitnim privatnim posjedima, bez obzira na to u kojoj strukturi proizvodnje, mogu reći da će ova država izraditi instrumentarij zaštite i poticaja takve proizvodnje. S dru-

TREBA LI NAM HIPOTEKARNA POLJOPRIVREDNA BANKA?

»Svaka je banka u državi Hrvatskoj danas hipotekarna. Nema više zajmoprimaca i proleterijama. Naš seljak raspolaže sa realnom imovinom i krediti koji su se ovoga proljeća davali, reeskontni za proljetnu sjetvu, pa i kreditiranje razvoja u poljoprivredi iz dva posto poreza na promet, koriste instrumentarij hipoteke na imovinu koja je založno pravo korisnicima tih kredita.

Kada se govori o nekoj hipotekarnoj poljoprivrednoj banci, radi se o čežnjama za jeftinijim kapitalom. Dakle, nije riječ o instrumentariju osiguravanja kredita, već je riječ o cijeni kapitala koji treba ići u poljoprivredu. Poljoprivreda mora imati svoju realnu cijenu koštanja. Da bi ona bila pučanstvu prihvatljiva u cijeni koštanja proizvoda, država mora osigurati subvencije. Tako se radi u razvijenim zemljama. Iz državnog proračuna valja osigurati sredstva za subvencije kojima će se prodajna cijena proizvoda smanjiti kako bi bila prihvatljiva pučanstvu. Temeljno pitanje danas je da li je hrana kod nas skupa ili ne? U odnosu na druge države, ona nije skupa, ali je veliki pad realnog životnog standarda. To što se sedamdeset posto, pa i više, sredstava za život troši na prehranu, posljedica je rata i niskog životnog standarda. Mi moramo raditi na tome da taj standard poboljšamo, da proizvodimo efikasno, ali ne i skupu hranu, da stvorimo gospodarske uvjete koji će omogućiti više sredstava za subvenciju poljoprivrede i proizvodnje hrane, a ne neku hipotekarnu-poljoprivrednu banku Hrvatske, odgovorio je ministar Ivan Tarnaj.

ge strane, s dužnom ćemo pažnjom razmotriti sve razvojne programe koji budu dolazili od takve strukture proizvođača. Ta pomoć se odnosi na mogućnost kreditiranja kod nabave osnovnog stada, repromaterijala u voćarstvu i vinogradarstvu, te drugih oblika proizvodnje. Dolazi u obzir i kreditiranje za nabavu mehanizacije postupkom obnove koji će uslijediti. I danas, u hrvatskoj državi postoje određene mogućnosti, istina nedovoljno izdašne. No, očekujemo da u skoroj budućnosti čitav taj instrumentarij bude osnažen određenim međunarodnim kreditima koji bi trebali pomoći kod procesa kreditiranja privatnog sektora, da dobije veći značaj i da na toj osnovi pokušamo stvoriti jednu stabilnu proizvodnju, te osiguramo pristojnu egzistenciju ljudi koji rade u poljoprivredi«, kazao je na kraju razgovora ministar Tarnaj.

Katarina RUDAN
(Snimio: V. POLIĆ)

FRANKO ČEKO, SEKRETAR SEKRETARIJATA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI ŠIBENIK

REDOVITE NASTAVE NEĆE BITI

Druga školska godina u ratnim okolnostima neće doći u pitanje. Ostvareno je do konca veljače, do kada je nastave bilo 60 posto redovnog školskog programa. Preostalih četrdeset posto izučavat će se sljedeće školske godine. Redovite nastave u osnovnim i srednjim školama u Šibeniku neće biti, ali će jedan broj učenika, uz pristanak roditelja, na specifičan način biti uključeno u nastavu. »Šibenski učenici nisu zaboravljeni, što dokazuje i poseban tretman koji imaju od nadležnog ministarstva. Mi pokušavamo vratiti život u škole«, kazao je uz ostalo u razgovoru Franko Čeko.

Svi će biti ocijenjeni

»S obzirom na to da je sigurnosna situacija tako nalogala, morali smo odustati od bilo kakvog reduciranog programa nastave, kako za osnovce, tako i za srednjoškolce. Tri mjeseca nastavni proces u šibenskim osnovnim i srednjim školama praktički se ne održava. U dogovoru sa nadležnim ljudima Ministarstva za prosvjetu i kulturu, na čelu s ministricom Jurkić-Girardi, dogovoreno je da se ova školska godina tretira kao normalna«, reći će definirajući školsku godinu sekretar Sekretarijata za društvene djelatnosti Šibenika, Franko Čeko. Dakako, u toj školskoj godini je bilo određenih poteško-

ća u realizaciji nastave. Međutim, svim osnovcima i srednjoškolcima će biti »uručene« svjedodžbe »pod posebnim okolnostima«. Maksimalno će se nastojati olakšati upise osmaša u srednje škole, a obećanja nadležnog Ministarstva su da će se rokovi za upis na fakultete, kada je riječ o maturantima pomaknuti, a za potencijalne studente s kriznog šibenskog područja ostaviti određena kvota slobodnih mjesta za upis.

»Mogućnost dislociranja na sigurnije područje Županije šibenske za sada su iskoristili jedino maturanti. Njih oko pet stotina rade po reduciranom programu, a sve je organizirano zahvaljujući razumijevanju nadležnog Ministarstva i, moram priznati, velikoj umješnosti ravnatelja šibenskih srednjih škola. Zahvaljujući tome taj program je uspio«, kazao je u razgovoru sekretar Franko Čeko.

Redovite nastave u šibenskim osnovnim i srednjim školama, međutim, do daljnjega neće biti. Neki će oblici nastave, za one koji imaju negativnih ocjena ili ocjenama dobivenim do konca veljače, dok se nastavni proces održavao, nisu zadovoljni, biti organizirani. Njihovi razrednici i predmetni nastavnici zainteresirani su da im pomognu. To će se, kako doznajemo od sekretara za društvene djelatnosti realizirati ovih dana. Dakako, uz uvjet da si-

Model financiranja društvenih djelatnosti ostaje do daljnjega neizmijenjen. Tako će biti do konca godine kada bi trebale biti poznate ingerencije županijskog poglavarstva, odnosno gradskog. Pretpostaviti je da će glavnina školstva biti vezana uz Županiju. No, ovih smo dana upravo dobili Zakon kojim se sugerira da Županije preuzmu financiranje osnovnog školstva, ali sve ono što je predviđeno kolektivnim ugovorom. Šibensko gospodarstvo to neće moći podnijeti, jer je u ratu toliko stradalo da ne može uopće pratiti financiranje infrastrukture. U drugom i trećem mjesecu

SURADNJA ŽUPANIJE I GRADA - NUŽNOST

smo iskazali negativan saldo u odnosu na ono što smo primili iz državnog proračuna za predškolsko i školstvo. Iz ušteda, do kojih je došlo u zadnja tri mjeseca od kako nema škole, taj negativni saldo je namiren. Zbog općeg stanja u gospodarstvu, očekujemo i dalje probleme u financiranju. Što će i kako biti sljedeće godine, kada se radi o nadležnostima županije, grada ili općine, ostaje da se vidi. Mi se nadamo da će barem dio ovog Sekretarijata biti integriran u županijsko poglavarstvo. No, najvažnija suradnja između Županije i grada je nužnost. Jer, sve što je naprimer, vezano uz srednje školstvo je u gradu. Tako je i s kulturnim institucijama koje će vjerojatno prerasti u institucije županijskog karaktera iznaka, ali grad će i te kako imati svojeg utjecaja. Tako je i sa sredstvima javnog priopćavanja, listom i radio postajom. No ne vjerujem da će doći do tako oštre podjele županija — grad jer i kultura i glasila moraju biti županijska ali i gradska na najprimjereniji način, rekao je Čeko.

gurnosna situacija to bude dozvoljavala, te da roditelji budu na to dali svoju suglasnost.

»Nadležno ministarstvo je reklo da se svima trebaju podijeliti svjedodžbe, a kriterije prilikom toga ublažiti, kako bi se na taj način prevladala ova situacija u školstvu Županije šibenske i uopće ratom ugroženih područja Hrvatske«, reći će u razgovoru g. Čeko.

Od ukupno oko 13.000 osnovaca i srednjoškolaca, koliko ih ovaj grad

ima, njih oko pedeset posto, ponajviše osnovaca, »uključilo« se u nastavni proces izvan matičnih škola. Na onim sigurnijim područjima šireg prostora grada Šibenika.

Pomoći učenicima koji su ostali u gradu

»Razlika između osnovnog i srednjeg obrazovanja je očita. Prvo je obvezno, a drugo ne. Stoga smo se, uvažavajući sve teškoće življenja pod ratnim okolnostima, te općim opasnostima, uvažavajući sve specifičnosti, dogovorili s ravnateljima da učine sve kako bi pomogli onoj djeci koja su ostala u gradu, a nisu bila uključena u niti jedan oblik obrazovnog procesa ili nastave. Tim učenicima sada treba pomoć. Ne samo ako se radi o negativnim ocjenama, već i o tome da žele više ocjene od onih koje su postigli u obrazovnom razdoblju do konca veljače«, kazao je Čeko.

Ali, uz odlučnost nastavnika i želju da pomognu, da obave svoju zadaću, pa makar i u privatnim kućama (jer postoje i takve ideje), činjenica je da je mogućnost izučavanja i savladavanja novih »lekcija« onih što nisu imali sreće ili vikend kuće izvan gradskog područja itekako ugrožen. Kada je riječ o obvezatnom i redovnom osnovnom obrazovanju, praznina će ostati za »svagda«. Valja vjerovati da nećemo imati i treću reduciranu školsku godinu.

Katarina RUDAN
(Snimio: V. POLIČ)

SPECIFIČAN OBLIK NASTAVE

Svjedodžbe će, neovisno o tome da li su učenici bili uključeni u nastavni proces izvan matične škole ili ne, biti podijeljene. U prednosti su, kada je riječ o realizaciji nastavnog programa, oni koji su bili i jesu uključeni u škole izvan Šibenika. Međutim, ocijenjeni će biti svi. I u ovim razmišljanjima i pokušajima realizacije nastavnog programa za one koji imaju negativne ocjene, ili ocjenama nisu zadovoljni, mi želimo maksimalno pomoći. Neovisno o tome da li su se uključili u rad neke od škola na sigurnijem području, ili su ostali u gradu kriteriji će biti izjednačeni. Neće se uzimati novo gradivo, jer četrdeset posto nereali-

ziranog nastavnog programa, će se obrađivati u prva dva mjeseca sljedeće školske godine. Neće se, uz to, robovati strogim pravilima, pa će se kod pojedinačnih slučajeva svjedodžbe dijeliti naknadno. Konkretno to znači da redovne nastave kao u mirnodopskim vremenima, neće biti. Mi, u ovakvim okolnostima želimo ipak sačuvati jedan oblik nastave, što će prije svega ovisiti o sigurnosnoj situaciji. Školska godina će trajati kako je i planirana, do druge polovice lipnja. Konkretno, to znači da produžavanja školske godine u šibeniku neće biti, kazao je sekretar za društvene djelatnosti Franko Čeko.

U OKVIRU MLADOST I RAT

Vremena su teška i neizvjesna. Tko bi to rekao da već brojimo drugu generaciju učenika koja je potresena ratom, neprimjerenim načinom življenja i školovanja, generaciju što opstoji u tako čovjeku nedostojnim uvjetima! Vrijeme brzo prolazi, kao da leti, a psihološka »igra živaca« neprestano je tu uz nas, ne da nam mira, krađe nam spokoje. No, što se tu može?! I što se može kad biva sasvim jasno da nitko neće, jer i da hoće ne može, vratiti živote mladih, onih što su nestali u dobi koja je mnogo obećavala. A život hita, juri dalje, sa svim svojim gubicima, sa svim nedostacima. Da li će nas itko kasnije pitati kako nam je bilo, da li će itko koliko danas, ili sutra, stati uz nas? Neće. Tužna je to ishodišna priča jednog suludog rata, rata kojega nismo željeli, rata kojega nismo prizivali. A u svemu tome — trpi i školstvo, a u tom školstvu, zasigurno, najveće minuse i gubitke »izvlače« maturanti. Učenici na raskršću života i nedovršenih dana svoje jedine svoje najljepše, svoje nenadomjestive (i jedine, dakako) mladosti. Raštrkani su u potrazi za mirnim nebom. Ali, i pored svega, i uza sva htijenja i nastojanja, gubi se, ipak, jedna mladost, nestaje barem ulomak njenih nadanja i snova, sve odlazi nekamo daleko, u nepoznato, u nadoživljeno. Nastupa, i živi se, surov život, život pun nepopunjenih rupa u znanju. Nepopunjenih rupčaga u življenju. Ostaje neznano čak i ono što se trebalo živjeti i doživjeti, što se moralo doznati. I treba se, s razlogom zapitati: tko će, hoće li uopće itko, biti imalo odgovoran za ukradenu — mirnu i bezbratnu mladost?! Eto, premda se tome nikako nismo nadali, ipak smo prepušteni sami sebi da se snalazimo u razdoblju koje nije niti malo lako. Niti je, zna se, blago. Vrijeme je da se postavi pitanje: da li ćemo već jednom nešto konkretno i valjano poduzeti, mi sami, mi mladi, da imamo normalan život? Pitanje je naoko lako i sasvim jednostavno, ali je vjerojatno teško dati na nj pravi, valjan i dobar odgovor, teško je išta predvidjeti, nije lako predskazati, nije i zbog toga što se svi mi krećemo po nekakvim koncima koji se iz dana u dan sve više isprepliću, koji iz dana u dan postaju sve zamršeni. A mi mladi trpimo, trpimo i žalimo za svakim danom, žalimo za svim onim što smo izgubili, a izgubili smo stoga što nismo — iako smo na to imali pravo — doživjeli. I dokad ćemo trpjeti? Jer sve ima granice, svako strpljenje ima svoja omeđišta, pa tako i savjeti drugih koji nam govore kako živjeti, kako se ponašati — čak i u svome domu! I tako, eto, živimo našu jedinu mladost, živimo je u vremenu kad nam zlotvori ruše gradove i ubijaju ljude na jednome kućnome pragu. Ali, ipak, i neka se zna: mi nećemo biti izgubljena generacija. Unatoč svemu i usprkos svega, izrast ćemo, malo po malo i postupno u ljude dostojne zemlje koja nam je kolijevke prihvatila kao neizostavni dio sebe. Jer smo jedno.

Andreja KRAJINA

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik
IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka i radio-difuzna organizacija Informativni centar. Upravitelj Informativnog centra: Zdravko KEDŽO. Uređuje redakcijski kolegij: Đuro BEČIR, Diana FERİĆ, Marina RADIĆ, Stjepan BARANOVIĆ, Ivan BU-

RIĆ, Mirko SEKULIĆ, Branimir PERIŠA, fotoreporter Vilson POLIČ.
Odgovorni urednik »Šibenskog lista«: Ivan BURIĆ.
Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik.
TELEFONI: centrala 35-510, direktor 33-999, studio i režija Radio-Šibenika 36-999 i 39-666. Te-

lefax 35-600.
PRETPLATA na list: za tri mjeseca 5200, za šest mjeseci 10.400, za godinu dana 20.800 HRD. Za inozemstvo dvostruko. Žiro-račun: 34600-603-976 kod SDK Šibenik.
Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/92-01 »Šibenski

list« oslobođen je osnovnog poreza na promet.
OGLASI: 1 cm/1 stupac 2 DEM u dinarskoj protuvrijednosti na dan fakturiranja. Mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom.
TISAK: »Slobodna Dalmacija« — Novine d.d. Split.

**PREDSTAVLJAMO
NOVOUTEMELJENE OPĆINE**

MORAT ĆEMO POČETI OTPOČETKA

Rat je potpuno izmijenio sliku Vodice a sami Vodičani sa žalom se sjećaju prijašnjih godina i atmosfere koja je zahvaljujući turizmu, u ovo doba godine u Vodicama vladala. Danas su vodičke ulice posebno u posljednjim satima puste, ljudi još nisu odagnali strah od mogućih četničkih napada. U hotelima su prognanici, malo je ugostiteljskih objekata koji rade. Vodičani se ubrajaju, uz Zadar, Split i Šibenik, u najveće ratne stradalnike u posljednje vrijeme. U takvim okolnostima starta općina Vodičani koja se, istina, ne sastoji samo od Vodice već i Srime, Tribunja, mirnog Prvića kojeg rat na sreću izravno nije dotaknuo, Dragišića, Grabovaca i Gačeleza, na prvoj borbenoj liniji i još uvijek zaposjednutih Čiste Male i Čiste Velike. Vodička općina ima ukupno 10 tisuća stanovnika. Vodičani su odavno razmišljali o osnivanju posebne općine, nezadovoljni radom izvršnih službi i organa bivše šibenske općine koja kada je riječ o gospodarenju i uređenju prostora, nije dovoljno vodila računa ili barem ne na pravi način o vodičkom području, reći će Rade Ivas, načelnik vodičke općine. Vodičani su svoju općinu, kaže on, imale još 1890. godine, kada je ona izdvojena iz sastava tadašnje općine Tisno. Ukinuta je 1963. godine. Prema riječima Rade Ivasa, kada rat stane i kada se stvore uvjeti za razvoj turizma, vodička općina će biti sasvim sigurno među najbogatijim općinama u Županiji šibenskoj, a Vodičani će povratiti svoj stari turistički sjaj. Sve su analize pokazale da je područje sadašnje općine Vodičani vrlo perspektivno, posebno kada je riječ o turizmu. Goto-vo devedeset posto Vodičana živjelo je od turizma i to dobro. Vidi se to i sada, kada se još troše tada stvorene rezerve, pa se socijalni problemi u Vodicama još nisu javili. Međutim, ako ni sljedeće godine ne bude ništa od turizma onda će već, kaže Ivas, nastati problemi.

U Općinskom vijeću Vodica svjesni su da je dok rat ne prestane, izlišno govoriti o razvojnim planovima i programima. Mi smo svjesni, kaže Ivas da ćemo kada dođe mir početi u turizmu gotovo od početka — hotelski objekti su upropašteni jer u njima su već više od dvije godine prognanici pa će ih trebati obnavljati iz temelja, hotel »Punta« je bio raketiran a šteta se cijeni na dva milijuna njemačkih maraka. Ali, brojni apartmani ostali su za sada nedirnuti tako da bi, kada se situacija smiri, Vodičani i okolno područje mogli odmah primiti turiste. Tužnom se danas doimlje i vodička marina u kojoj je nekad

krajem svibnja život bujao. Sada nema niti jednog broda. Evakuirani su na sigurnija područja.

VIŠE POZORNOSTI POSVETITI PROSTORU

Rade Ivas napominje da se, kada za to dođe vrijeme, u Vodicama više neće razvijati masovni, odmarališni turizam već će obogaćivanjem ponude pokušati dovesti bogatije goste. Općinska vlast će kaže načelnik vodičke općine među prioritetnim zadacima imati uređenje prostora, ispravljanje do sada učinjenih grubih grešaka i drukčiju prostornu politiku, naravno ako to bude u domeni općinskih organa. Prostor Vodica i Srime posebno je uništen bespravnom, neplanskom gradnjom. Mi imamo tisuću i po vikend kuća i isto toliko kuća Vodičana. Većina vikendica

i kuća za odmor građane su bez dozvole, ističe Ivas. »Mi danas imamo naselja sa nekoliko stotina kuća u kojima se nitko ne može snaći — nema ulica, vode, kanalizacije«. To komunalno breme past će na leđa općinskoj vlasti. Za vodičku općinu značajno je to što će problem opskrbe vodom Tribunja biti uskoro riješen. Gradi se cjevovod od glavnog cjevovoda prema Murteru do Tribunja. Uz Vodičani, Tribunj je svakako značajan centar novoosnovane općine. Ivas odbija mogućnost pojave rivaliteta i animoziteta koji je prije bio izražen među Vodičanima i Tribunjcima. Tribunj ima dosta jaku gospodarsku osnovu, kaže Ivas, od turizma do ribarske flote. Ribarstvo je danas jedina djelatnost koja donosi zaradu. Tribunj će tako, kaže on, biti samo jedna jaka poluga razvoja cijele općine.

Vodička općina ima i svoj otok

— Prvić koji ima, kako kaže Ivas, posebnu mjesto u razvojnim planovima općine. To je jedini pravi biser u našoj općini jer je ostao sačuvan i ima velike šanse za razvoj turizma. Općinska vlast potruditi će se da se uspostavi brodska veza Prvić — Srma, no kaže on, ja nisam za to da bude trajektna linija jer uvođenje trajekta značilo bi dovođenje automobila na Prvić a to će samo smetati.

RAČUNAMO NA ZALEDE

Prije, kada su Vodičani inzistirali na utemeljenju svoje posebne općine, znalo se reći da bi oni općinu ali bez nerazvijenog zaleđa. Ivas, međutim, tvrdi da su oni dapače zadovoljni što su dobili i to područje gdje postoje dobri uvjeti za razvoj poljoprivrede koja bi uz turizam i marikulturu trebala biti okosnica života u vodičkoj općini. On

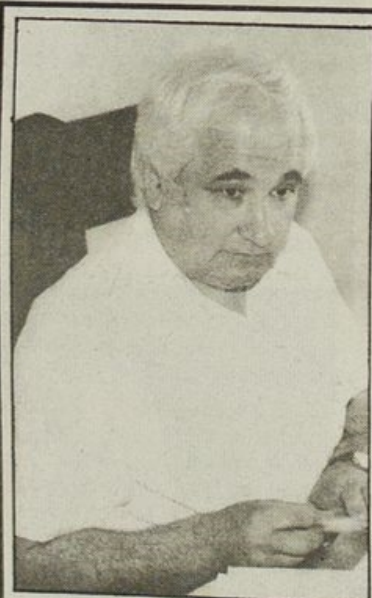
vjeruje da će se na to područje pa tako i u Čistu Veliku koja je sada do temelja zapaljena većina stanovnika vratiti a kada je o povratku i obnovi riječ očekuju potporu županije i države.

Rade Ivas vjeruje da je riješen barem jedan veliki problem koji je mučio Vodičane: odnos s poduzećem »Vladimir Gortan« i da taj slučaj, star više od četiri godine, nova općinska vlast neće imati na dnevnom redu. Savjet sada već bivše MZ Vodice, odlučio je da se »Gortanu« dopusti gradnja samo na sadašnjoj lokaciji »Drvoplastike« te da se izgradi jedan garni hotel i poslovni prostor i time namire i vlasnici apartmana kojih gradnja neće biti moguća. Prema toj Odluci izrađeni su, kaže Ivas, i novi urbanistički uvjeti i nadamo se da će to »Gortan« prihvatiti i da će se na taj slučaj staviti točka.

Vodička općina ima i svoju televiziju i svoju radio-stanicu. TV VD djeluje već odavno, sada program, zbog nedostatka novca, emitiraju jedanput tjedno no bilježe sve što se u općini pa i šire događa. Radio-Vodičani, kaže Ivas, tehnički opremljen ali problem je kadrova pa sada samo reemitira program Radio-Šibenika.

U općinskoj vlasti, za sada će biti samo dva profesionalca — načelnik i tajnik, budući da će sve stručne poslove do kraja ove godine obavljati stručne službe bivše općine Šibenik. Hoće li kasnije biti više zaposlenih ovisi će o gospodarskoj osnovi i razvoju vodičke općine. Ivas će nekoliko puta napomenuti da su Vodičani i vodička općina jednako turizam i obrnuto odnosno da bez turizma nema prave budućnosti za to područje. U Vodicama i Tribunju ima gospodarskih poduzeća koja mogu biti lokomotive razvoja — HPT »Vodičanka«, »Drvoplastika«, GP Vodičani, privatna poduzeća kao što je »Strikoman«, marina u Vodicama i Marina u Tribunju koja se upravo gradi, ribarska flota Tribunjaca s 18 kočarica, poljoprivredna zadruga Tribunj. No, većina njih ovisi ipak o turizmu. U Općini Vodice bit će najvjerojatnije sedam članova poglavarstva, za sada svi volonteri. Vlast u Općini Vodice podijelili su HDZ koji je osvojio polovicu i udružena oporba koja je osvojila drugu polovicu mjesta u Općinskom vijeću. Za sada među njima vlada sklad tako da su ravnomjerno podijelili i čelne funkcije — načelnik općine je iz redova HDZ-a, njegov zamjenik iz oporbe, predsjednik Općinskog vijeća je iz redova oporbe — Josip Juričević iz HNS-a, a njegov zamjenik iz HDZ-a...

D. FERİĆ
(Snimio: V. POLIĆ)

Rade Ivas, sadašnji načelnik Općine Vodice obnašao je funkciju predsjednika Mjesne zajednice Vodice prije njena dokidanja tako da mu problemi Vodica pa vjerojatno i cijelog područja vodičke općine nisu strani. Inače je direktor vodičkog komunalnog poduzeća »Leć«.

Kako Vi vidite funkcioniranje i razvoj općine Vodice?

— Ja sam i na konstituirajućoj sjednici Općinskog vijeća kazao da vodička općina ima odličnu perspektivu da postane jakom općinom a u njenu gospodarstvu temeljne djelatnosti moraju biti turizam, marikultura i poljoprivreda, uz naravno obrt i razvoj privatne inicijative u svim djelatnostima, koja će ovo Općinsko vijeće poticati.

● Vodičani kao centar novoosnovane općine prolaze kroz vrlo teške dane suočene izravno s ratom i na-

RADE IVAS, NAČELNIK VODIČKE OPĆINE

TREBA PREGRMJETI OVU GODINU

padima neprijatelja. Ima li problema u organiziranju života?

— Za sada nikakvih. Sve službe odlično funkcioniraju. Imamo i puno prognanika, oko četiri do pet tisuća, i o njima se brinu Centar za socijalni rad i regionalni ured za prognanike. Iako već dugo nema ništa od turizma u Vodicama, ljudi još uvijek troše stare rezerve novca pa nemamo niti nekih socijalnih problema. Mjesni Karitas daje hranu svima koji se jave i kojima je to potrebno.

● Velik dio vodičke općine prostorno je uništen neplanskom gradnjom. Komunalni problemi su veliki. Znalo se primjerice reći u špiči sezone da će Vodičani same sebe ugušiti. Kako će se s tim u vezi postaviti općinska vlast?

— Naš osnovni zadatak ako budemo za to nadležni, je kontrola gradnje i uvođenje reda u uređenje prostora. Prvi korak je sređivanje urbanističke dokumentacije. Mi imamo GUP iz 1981. godine koji je potpuno neupotrebljiv jer ne odgovara stanju na terenu. Sada moramo izraditi novi plan za područje cijele općine, a nakon toga strogo kontrolirati da se on i poštuje. Ako želimo razvijati turizam i to ne onaj masovni nego elitniji, moramo voditi računa i o ekologiji a tu nam je najpreče riješiti pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

● I sami ste rekli, da ako uskoro ne dođe do mira ne stvore se uvjeti za ponovni razvoj turizma, u vodičkoj općini neće biti lako. Već sada je njena gospodarska moć znatno oslabljena. Očekujete li zbog toga teškoće u funkcioniranju općine, jer snaga općine ovisi o njenoj gospodarskoj moći i novcu s kojim bude raspolagala?

— Sada smo osiromašeni ali za početak, funkcioniranje općine i ne treba puno novca a ti minimalni troškovi pokrivati će se iz budžeta bivše općine Šibenik. Do kraja ove godine ja se nadam da će dogodine ponovo gospodarstvo oživjeti, da ćemo moći ponovo razvijati turizam i onda problema neće biti.

● Polovicu mjesta u Općinskom vijeću ima HDZ, polovicu udružena oporba. Očekujete li da će zbog takve ravnoteže biti teže voditi općinom?

— Ni u kom slučaju. Mi surađujemo dobro i to smo pokazali i oko podjele čelnih funkcija. Smatram da se politika formira na višoj razini a u općinama, kod rješavanja komunalnih i prostornih problema i ostalog što je važno za život općine, ne bi trebala biti važna stranačka pripadnost. Osim toga i oporba je svjesna da HDZ ima sam polovicu mjesta a drugu polovicu ipak nekoliko stranaka.

Budnom oku hrvatskog domobrana na Miljevcima, uz pomoć suvremene tehnike ne promakne niti jedan pokret četnika u susjednom Trbounju

S koro će godina dana od kada su oslobođena miljevačka sela i gotovo cijela miljevačka visoravan. Prizori iz miljevačkog života međutim još uvijek su razrušene kuće, vrtovi i polja zarasla u travu, i malo civila. Pretežno su to stari, oni koji su tu živjeli i za vrijeme okupacije i manji broj onih koji su se unatoč tomu što su Miljevci još uvijek na prvoj borbenoj liniji usudili vratiti i pokušavaju obnoviti uništeno. Tu su i pripadnici domobranskih satnija — drniške pukovnije — miljevačka, drniška i prominska, koji strpljivo čekaju onaj trenutak kada će krenuti na-

prijed, u oslobađanje ostatka zaposjednutog područja.

Selo Vlajići najbliže je zaposjednutom području i zloglasnom četničkom uporištu Trbounju. Tu je većina kuća zapaljena, srušena, opustošena. Vratio se za sada samo jedan civil — Ive Vlajić koji, kako kaže, živi u simbiozi s hrvatskim braniteljima. Ive je još iz svojih prognaničkih dana u Šibeniku bio poznat kao prognanik s najvećim brojem cipela — 52. Onima koji su se skrili za prognanike predstavljalo je problem kako mu osigurati obuću. Isti problem Ivi muči i sada. Međutim, nakon ne-

»OKRVAVIJA

avnog priloga iz Miljevaca na HTV-u u kojem se pojavio i Ive izgleda da će imati sreće — jedan Hrvat koji živi i radi u Italiji javio se i spreman je do kraja svog života Ivi slati cipele. Kada se vratio u svoje selo nije zatekao ništa. Četnici su mu sve odnijeli. Nedugo nakon povratka ni sam se ne može načuditi kako, vratila mu se krava s junicom, ravno sa zaposjednutog područja gdje su je odveli

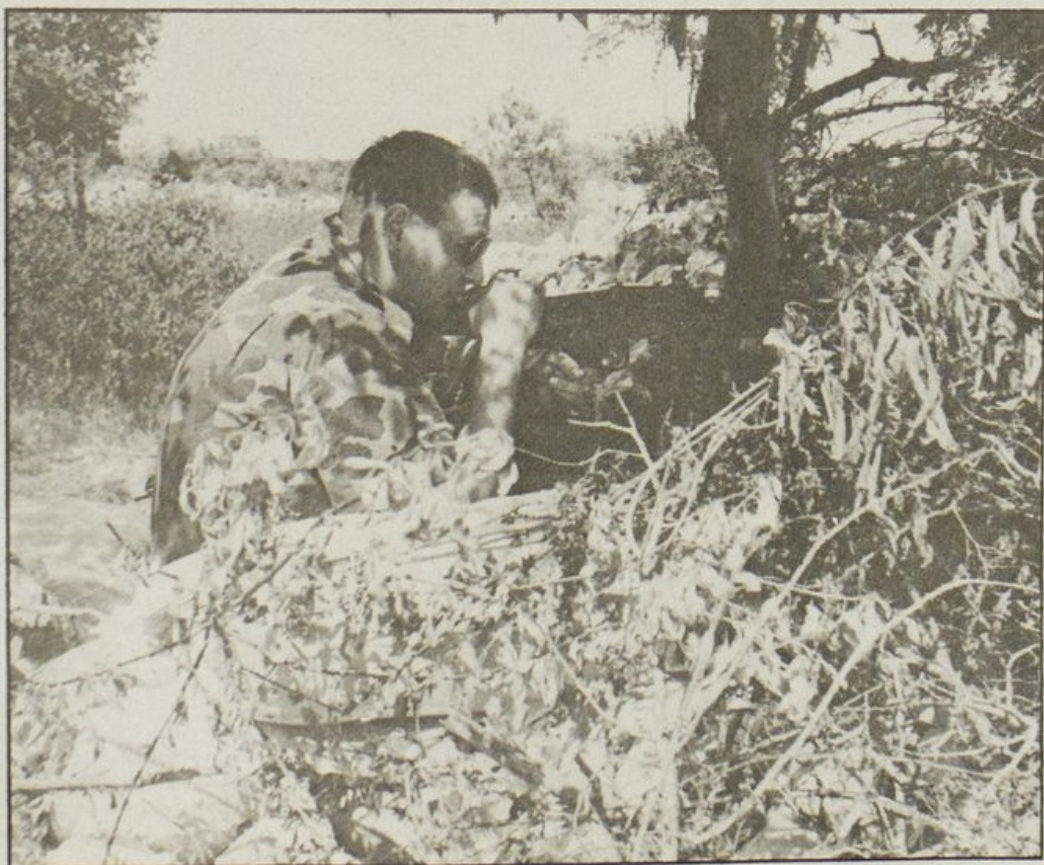
četnici. Tako je ponovo imao od čega početi. Međutim, prije mjesec dana krava mu je krepala, »srce joj je od straha puklo zbog granata koje su sve donedavno padale po Miljevcima, kaže Ive. Uz pomoć domobrana obrađuje i polje. Baš prije nekoliko dana on i njegovi prijatelji domobrani Mile, Zoran, Niko i Darko pokosili su travu na oko pet tisuća kvadrata. Osim neimaštine i velikog broja ci-

pela koje nosi Ivi muneš Vlajići su bili poznati i dišni ljudi, kaže Ive. neće osim mene da će i u svojoj kući. Znan ali ipak ...» Ima kuća domaćini još nisu nuroč. U njima je onaj isti neg četnici za sobom ostazb cano pokušstvo i po, ob teljske slike i pisma u. »jednoj kući sam, priča zva Pavarotti, pomoćnik drniške domobranske, n šao slike sa vjenčana kojeg vidam u Šet Mis sam mu ih ponijeti da odustao kad njemu talo dođe i uzme barem st zašto bih ja o tomu o- nimljivo je da je jedina čama po kojima su i čet koja je ostala živa — olo. jali su se valjda da će ih n biju, pratiti sedam godisre

Cestu koja vodi oca ostalih miljevačkih sebra u šali zovu »trpinjskom. Na njoj su još vidjeli tes kog poraza kojeg si t pretrpjeli — spaljeni kam oni i oklopni transpa jed noj od najisturenijih motr teljska postaja — tudnir okom i dalekozorom s događa s druge stru za posjednutom Trbounju i obližnjim selima. Nema gotovo uopće civila ni mirani Srbi. Joško e vti Promine na kojem jeveze Kada to oslobodimo da je slobodna cijela Dalm Knir ćemo imati u šadnici drniške satnije pridvojin malim noćnim razgore čet nicima, posredstvo-role Prije neki dan razgom s jednim kojeg poznate, pri je rata. Sbin iz Drma do mobran Darko. Ja mi kako ćemo uskoro oslobaj di drniškog područja teje ok rvavio ruke da će mi a or meni s ponosom uz Okrva vio sam ruke, nego pristac na vašu vlast ne bičajno. Borit ću se kaže dr. Srbi s druge strane, navo uvje reni su da mi ovdje što jesti pa nas podruđu ima mo li još onih kako krsche

Mirjana Jukić, iz pariškog života u vojničke čizme — »Čekam da oslobodim svoju krušku na Promini«

U satima čuvanja položaja domobranima društvo pravi samo »Dina«

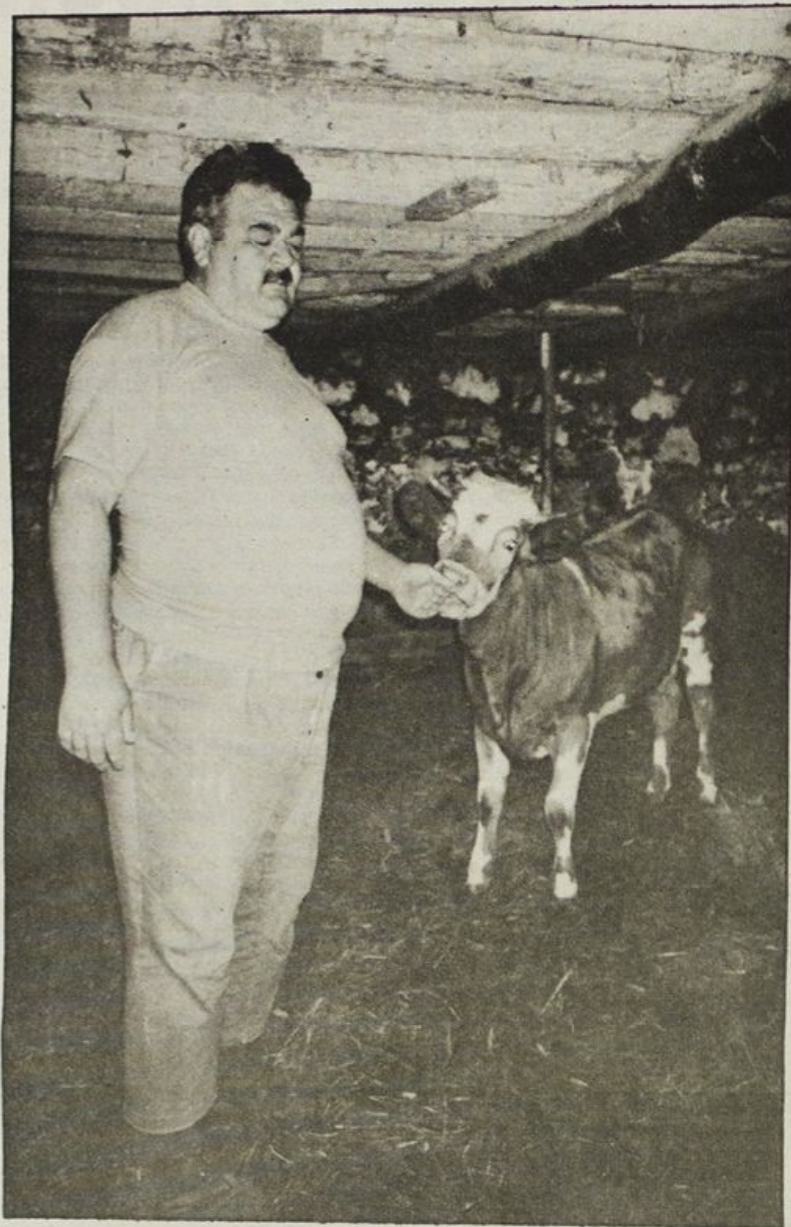

»Šta se koga tiče« — jedan od kafića u kojem se zabavljaju drniški domobrani

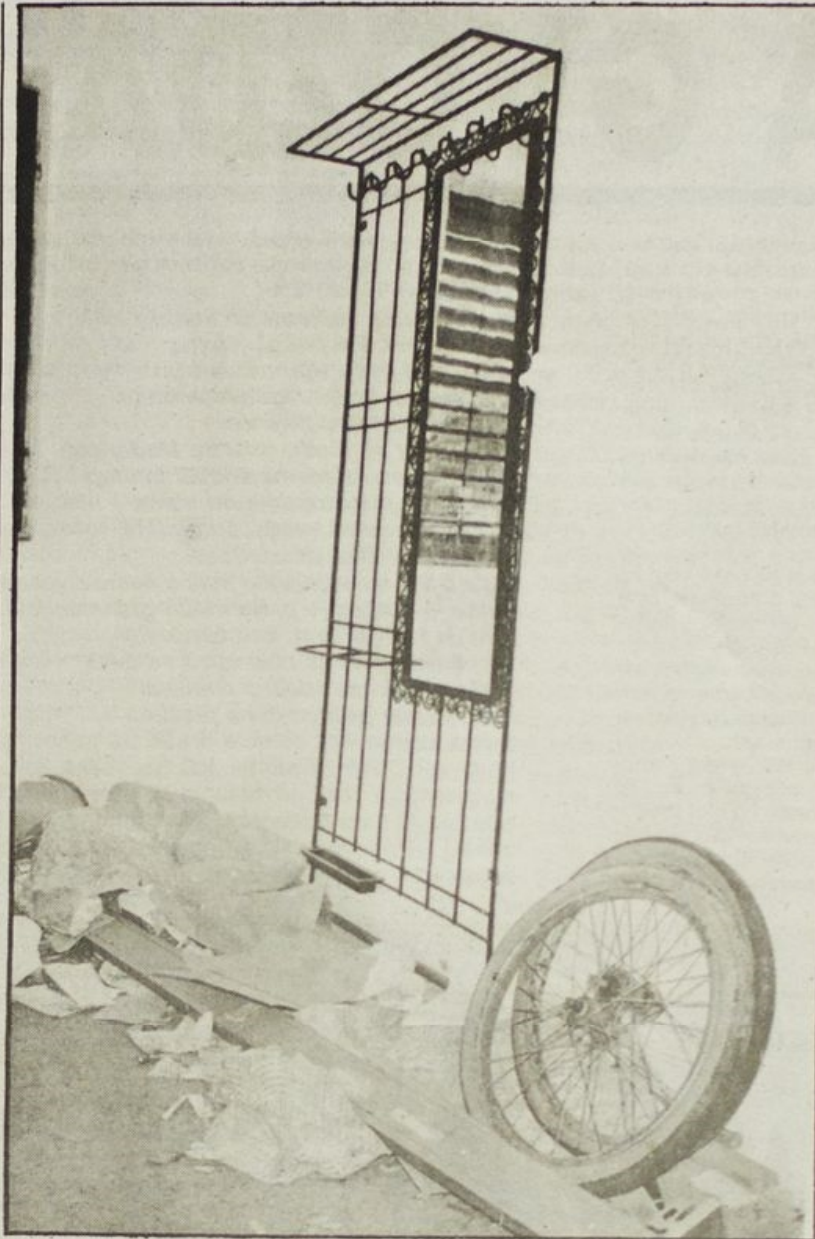
ASAN RUKE, NEGO ŠTA...»

ošto.
provi, ra-
niko
mene i ži-
vno.
ima i hovi
ošćili.
g su
zba-
obi-
i pti. »U
zvani
omika
moda, na-
vačina
m. Mislio
sam
to da
stvari
o. Za-
u ku-
četnici
o. Bo-
ih raz-
sreće.

jača do
brani
trgom.
š v teš-
koji tu
pakami-
traj jed-
renotri-
ja-dnim
ozno se
u za-
vođu
ima
e unifor-
vrh
reze.
da je
Knin
dnici
vojim
čet-
role.
m sa
pri-
a do-
kako
dio
ok-
a on
krva-
istao
ajno.
Srbi
uvje-
što
ima-
sche-

Dvoipometraš Ive Vlajić sa svojom junicom

Četnici su na Miljevcima uništili sve što su našli osim ogledala

rovih konzervi. Uvjereni su i da smo mi otoke prodali Njemačkoj da bismo dobili pomoć!

Pripadnici drniške domobranske satnije odnedavna drže položaje na Miljevcima a od kada su došli uglavnom je mirno. To je tako, šale se, gdje mi dođemo četnici prestanu pucati. Pripadnici sada drniške domobranske satnije, proslavili su prije nekoliko dana dvogodišnjicu nošenja vojničkih čizama i čarapa a kroz te dvije godine

bili su na bojištu od kanjona Krke do Svilaje, neki i na drugim područjima.

Da hrvatski branitelji unatoč svemu što su prošli još nisu izgubili vedar duh pokazuju i dva kafića koja su ustanovili u Vlajićima — »Je li me tko tražio« i »Šta se koga tiče«. Improvizacija barem djelića civilnog života dobro im dođe da prebode slobodno vrijeme, kada nisu na položajima. Kada umjesto djevojaka moraju držati

strojnice barem su ih nazvali ženskim imenima — Dina i Suzana.

Slična je atmosfera i u miljevačkoj satniji koja pod zapovjedništvom visokog Mrguda, sa dječakim licem i osmijehom i iskustvom prekaljenog ratnika, drži također položaje na Miljevcima. Gotovo svi odatle potječu i tu su od oslobođenja Miljevaca. Najčešće društvo su im starci koji su preživjeli četničku okupaciju Miljevaca, a u svoje osloboditelje još uvijek gledaju

ko u Boga — da nije bilo te akcije prije godinu dana, da su četnici ođe još samo malo ostali sve bi nas bili poubijali, kaže Krste Stojanović starac, koji teško da još može i hodati ali koji je zadržao vitalan um. Ovo mu je treći i, kako kaže, najstrašniji rat.

Četničku okupaciju Miljevaca proživjele su i preživjele i starice — dvije Mande i jedna Marija Galić — ukupno imaju nešto manje od

250 godina a dovoljno je s njima prozboriti nekoliko riječi i postaje jasno da već odavno žive izvan vremena i stvarnih događaja, znaju jedino da ih je oslobođanje Miljevaca spasilo od sigurne smrti i da sada ne dobivaju humanitarnu pomoć — ne bi preživjele. Četnici su im sve odnijeli pa i radioaparat tako da ne znaju što se oko njih događa. Ne znaju niti koji je dan a zaboravile su i kada su posljednji put bile u crkvi. Žive od danas do sutra, a u susjedstvu je malo onih mladih od kojih bi nešto mogli čuti, pitati ih. »Puno ih je ostalo još uvik u hotelima jer ode ne mogu živiti, sve je srušeno i do jučer se pucalo.«

No ipak ima onih i mladih koji su se vratili. Njihove kuće i obrađeni vrtovi odudaraju od ostalog krajolika zaraslog u travu i paučinu. Jedna od njih je i Neda Vata-vuk koja se još u kolovozu prošle godine vratila u svoju kuću u Širitovcima, zajedno sa suprugom i starijim sinom. Mladi sin, koji ide u osnovnu školu ostao je u »Solarisu« i dvije kćeri koje o njemu brinu. Obradili su vinograd i vrt, uzgajaju kokoši i svinje i, kako kaže Neda, ne fali im ništa. Na pucnjavu su se već naviknuli ipak je drukčije biti na svomu nego u hotelu.

Oslobođanje Miljevaca u kojem su i sami sudjelovali pripadnici sada Prominske domobranske satnije shvatili su kao korak bliže svojim domovima na Promini. Sada, utvrđeni na Miljevcima mogu ih još samo izdaleka gledati ali uvjereni su da će uskoro biti u njima. Među njima nema nervoze zbog već ipak dugog čekanja na taj trenutak jer, kaže njihov zapovjednik Ivan, sada nam je posve jasno da je jedini put vojni put, i da ćemo sami morati osloboditi svoje domove i to vrlo skoro. Prije nekoliko dana među položaje pripadnika Prominske satnije zalutao je jedan Šešeljev četnik, iz Bečaja u Srbiji. Pijan, krenuo je iz Trbounja u krivom pravcu. Ne poznaje teren. Kada je shvatio gdje je došao, kažu prestravio se tako da je čak počeo vikati »volim Franju«.

Među prominskim domobranima su i dvije djevojke — Dražena Butković, inače Mostarka, koja je zajedno s roditeljima nakon što im je sve zapaljeno, došla kao izbjeglica u Šibenik i priključila se drniškim braniteljima. Još čudnija je pojava 23-godišnje Mirjane Jukić, među hrvatskim domobranima sa Promine. Rođena je u Francuskoj, majka joj je sa Promine a otac iz Imotskoga. Kao politički nepodoban morao je napustiti tadašnju Jugoslaviju i 30 godina se nije smio u zemlju vratiti. Ja računam da nisam Francuzica već Hrvatica, kaže Mirjana, jer u Francuskoj sam se samo morala roditi jer nije moglo biti drukčije. Završila je višu školu za modne kreatore a usput je radila i kao bolničarka. Iz Francuske je došla kada je u Hrvatskoj počeo rat i priključila se drniškoj brigadi, kao bolničarka. Njeni surborci kažu da je nekima spasila i život. »Ljuta sam na Francuze«, kaže Mirjana, »jer kada je Hrvatska postala samostalna, mnogi su mi kada bih im rekla da nisam Jugoslavenka nego Hrvatica odmahнули rukom i rekli — nacist. To je bio jedan od razloga zbog čega sam došla ovdje i više se ne mislim vraćati.« Mirjana je odlučila osloboditi »svoju krušku na Promini, oko koje se kao dijete igrala«.

Dvije Mande i jedna Marija Galić — starice za koje je od kada su proživjele četničku okupaciju Miljevaca vrijeme stalo

PROMIŠLJANJA

PREPORUKE JAHAIČI IZ TAMNIH ŠUMA GVOZDA

Antun Šoljan zasigurno pripada uskom krugu najznačajnijih hrvatskih književnika. Izrastao iz one gotovo prekretničke grupacije što se iskazivala posredstvom časopisa »Krugovi« (Miličević, Pavlečić, Slamnig, Krmpotić, Slaviček itd) Šoljan je kao pjesnik (ali i prozni pisatelj i vrsni prevoditelj) nezaobilazan ugaoni kamen kad se sagledava naša tzv. poslijeratna književnost. Stoga je i njegova najnovija zbirka pjesama »Prigovori«, koju je ove godine objavila izdavačka kuća »Durieux« iz Zagreba, naišla na velik interes ljubitelja stihova, dijelom i zbog činjenice da su u tom sabiru naše mjesta i neke pjesme što svojim stihovima pružaju (barem djelomične i barem donekle zadovoljavajuće) odgovore na neka od ovovremenih tegobnih pitanja našega čovjeka. Iako zbirku »Prigovori« ne odlikuju po kakvoći ujednačene pjesme neprijetno je da neke od njih, čitave ili pak (ako se to može prihvatiti!) u strofama čine (opet) vrh hrvatskog stihovlja. Takve su, po nama, pjesme »Seosko groblje II«, »Po Kalimahu« i »Posljednji mamut« — takve su jer, da samo to spomenemo, daju sagleda na sasvim određene upitnice života i, kao takve, bogme da jesu srž razmišljanja i stremjenja da se u trajajućem življenju iskaze punina čovjeka i njegova pripadnost svijetu u kojemu neće postati prevladavajućim stih — »još rastu neke mahovine, trave, zadovoljne, izgleda, što će dočekati snijeg. To zovu životom«. Šoljan se zbirkom »Prigovori« i u njoj predloženi nešto više od trideset pjesama potvrdio kao tvoritelj poezije koju ama baš nikada ne mogu ocijeniti kao otuđenom ljudi nakloni ljepoti izričaja i smislenosti trajanja. Iako

se može drugima učiniti nepravda — ako se hoće (posebice) izdvojiti neka od pjesama ove zbirke mi glasamo za izradak »DVANAESTORICA 1102.«:

*Sjahali su sa zapjenjenih konja,
unezvjereni, krivonogi, znojni,
oklopljeni neštavljenom kožom
i skorenom krvlju izgubljene bitke.
Nepovjerljivi kao zvjerke
vrzmali su se među brkatim Madarima.
Pristupili su i usnama sričući imena,
desnicom još utrnulom od mača
otpisali desetak stoljeća ko ništa,
svaki, približno, po stoljeće.
Brže bolje su odjahali u tamne šume Gvozda,
šutke — snijeg je pršio među granama jela.
Bilo ih je dvanaest, kao apostola,
ali nikakvog boga nisu imali na čelu.
Mala se djeca radaju s njihovim
tetoviranim potpisom na plečki.*

Svima onima koji se vole družiti sa stihovima koje »običajni« riječima kazuje velike stvari i objašnjava razloge trajanja valja preporučiti poeziju Antuna Šoljana, u konkretnom slučaju zbirku »Prigovori«. Jer je još jedan prinos hrvatskom pjesništvu.

O.R.

Između krivnje i odgovornosti

Kad se pročita opsegom nevelik izradak znanstvenika Ivana Tomasa pod naslovom »Osjećaj krivnje i svijest odgovornosti« čovjeku se (pričini) da je prelistavao ediciju koja je, kako bi se moglo naznačiti, naoručana za ove naše (neizvjesne) dane. Hoćemo, naime, reći da je Tomas u brazdi najizdašnije hrvatske uljudbe i stoljećima iskazivanog hrvatskog čudoređa dao izuzetno jasne i naučno utemeljene prosudbe o zbivanjima što su bila, prije pedeset ili stotinu i više godina svejedno, a koja se danas reflektiraju u zbili stasjanja nezavisnosti življenja Hrvata. »Crne legende o nama Hrvatima širili su i šire svi naši susjedi, gotovo bez iznimke: i ne samo susjedi, nego i takvi narodi, koji s nama zapravo nemadoše nikakva stvarna dodira ni iskustva. Sve to moramo imati na umu i odgovorno nastupati svuda, osobito u stranom, međunarodnom društvu, u tuđini. Srdimo se, kad nas tko u svijetu zove 'Jugoslavenima' i 'srbohrvatima', ili kada nam jezik krste 'srpsko-hrvatskim', a ne zaboravimo, da su u prošlosti prvaci naše znanosti, Crkve i kulture u stranom svijetu nastupali u prvom redu kao širitelji 'jugoslavenstva' i 'srbohrvatstva', a jedva da su šutke isticali i svoje hrvatstvo.« U tom kratkom izvatku osnažena je povijesna točnost da smo, kao narod počesto sami sebi, ponekad u nepojmljivoj naivnosti, stavljali omču oko vrata, gazeći po onome što su drugi ljubomorno čuvali. »Osjećaj krivnje i svijest

odgovornosti« bogme da ukazuje na ta nesretna stoljetna pokleknuća, na porstaje koji nas i danas itekako koštaju. Premda se čitatelj ne mora (jer i ne može, da se sasvim dobro razumijemo) slagati sa svim postavkama znanstvenika i iskrenog moralista Tomasa, jer nismo toliko glupi da neprijatelju nakon što nam je ošamario jedan obraz — na jidar pružamo i drugi e da bismo dokazali kako je taj nasrtnik nitko i ništa, ipak se moramo složiti s promišljanjem da »narodi moraju ispitivati svoju savjest i ispravljati svoje opačine«. To da, svakako. Bilo kako bilo, izradak Ivana Tomasa spada u onu grupaciju izdavaštva koja, prvenstveno krileći čudoređe, nastoji povijesne fakte, zbivanja i događanja postaviti u, hajdmo to tako nazvati, odrednice bez kojih bi svako ozbiljnije sagledavanje aktualnih događanja bilo sučeljeno znanstvenom historizmu. Što hoće izreći Tomas zasigurno se, barem donekle, može sagledati i iz sljedećeg navoda: »Postoji književnost o njemačkim zločinima u ratu. Nigdje u pobjedničkoj štampari nismo čitali, da je isto tako užasan zločin bio: u jedan časak atomskom bombom usmrtili 200.000 nevinih osoba Hirošime. Da su Japanci pobijedili u ratu, vjerojatno bi čovječnije postupali s ljudima. Tko je u Americi pisao da su američki vojnici zarobljenom slovačkom pravku msgru. Tisu činili u usta, što i nepismene osobe čine samo u zahodima.«

O.R.

SUČELJAVANJA

OD NIJEKANJA DO (NAMJERNOG) ZABORAVA

Možda je i bio u pravu jedan svima dobro znani šibenski kulturni djelatnik kad nam je, u tijeku jednog slučajnog razgovora, prigovorio da se uvelike čudi tome kako gotovo bez ograda veličamo objelodanjivanja više stoljeća starih tiskovina, a da, zauzvrat, nismo našli za shodno (iliti potrebno) da se založimo za objelodanjivanje »barem sićušne« skupne zbirke pjesama mladih (ili nešto starijih) šibenskih pjesnika i proznih pisaca. Mi ne želimo reći da opaska nije na mjestu, složiti ćemo se u tome da i posredstvom tjelesnog tiska valja podupirati grupaciju što (u šibenskim razmjerima) poetski sagledava svijet — jedino u čemu ne možemo iskazati suglasje jest da nema ni potrebe ni svrhe miješati kruške i jabuke. Hoćemo, naime, kazati da bez iole ograda pozdravljamo (i koliko je do nas podržavamo) činjenicu da je Gradska knjižnica Jurja Šižgorića tiskala »Nove strojeve« (i onu dodatnu govoranicu) i uz to najavila štampanje još dviju novih tiskovina (»Život nekoliko izabranih divic« Fausta Vrančića i »Slava ženska« Jakova Armolušića). Svakome dobronamjernom čovjeku, posebice šibencaninu, novi bljesak rečenih knjiga mora biti, nadamo se, izuzetno drag. Tu, zasigurno, nema spora. Pa stoga, ako je po nama, ne može biti sporno nečije (ne kažemo, naravno, bilo čije i bilo kakvo!) »navijanje« da se, kad se može »to staro i već viđeno« nanovo objelodanjivati — tiska i zbirka pjesama naših tvoraca stihova. Štoviše, mi smo sasvim uvjereni u to da bi zbirka u kojoj bi se našli na okupu ponajbolji stihovi šibenskih pjesnika mogla naići na dobar prijem ne samo građana Šibenika, već da ne bi bila mimoidena i od oficijelne književne kritike. Vesna

Mrša, Stjepan Gulin, Mate Ajduk, Ingrid Berović, Olga Radetić, Vinko Vučenović i još neki (a valjalo bi privoljeti Peru Mioča da im se pridruži sa svojim uistinu vrsnim stihovima) zaslužuju skupno predstavljanje. Tko bi se trebao prihvatiti toga posla — o tome bi se dalo razgovarati, ali ako je po nama taj bi posao trebao »u dotu« pripasti Ogranku Matice hrvatske u Šibeniku, jer je ta udruga tijekom svog trajanja baš ovdje tiskala više zapaženih edicija. Da bi se novca za objelodanjivanje te zajedničke »osobne iskaznice živih šibenskih poeta« iznašla u to, sigurni smo, ne treba sumnjati, ne valja i zbog činjenice što je (dosadašnji) Sekretarijat za kulturu, prosvjetu i znanost Šibenika u više prilika (i to mu služi na čast!) iskazao ne malo sluha za namaknuće sredstava bez kojih se neke (pa i izdavačke) akcije borne da nisu mogle oživjeti. Kad govorimo o predstavljanju šibenskih pjesnika ne zaboravljamo, naravno, na činjenicu da doseg njihova »pjevanja« nije ujednačen, ali ako se u toj ediciji prikladnim mjerilom nekome dađe prostora za iskaz deset pjesama valjda će oni najmlađi biti zadovoljni (jer morali bi svakako to biti!) ako svoje ime ugledaju i ponad samo jedne stihovine. Bilo kako bilo ima ne malo opravdanja u »navijanju« da se šibenski »tvoritelji stihova« predstave u skupnoj zbirci, a možda bi jedino valjalo razmisliti o tome ne bi li i neki drugi znani pjesnici (Roko Dobra, Petar Bilušić, Nikola Vončina) bili voljni da se »vide« u jednoj takvoj ediciji. Ako je »ljetno krivo za sve« — razdoblje do jeseni može biti otegnuta u kojoj se, bez žurbe, ima vremena obaviti temeljna priprema za objelodanjivanje skupne knjige šibenskih pjesnika.

J. VESELIĆ

DOZNANJA

»SUN ERGOS« (OPET) MEĐU NAMA

Prije otprilike četiri mjeseca, u jednom osvrtnu u listu što ga upravo imate u rukama, bili smo jaki (činili smo se sami sebi takvima) zagovornici nastojanja da se među tvoriteljima manifestacijskog ulomka ovogodišnjeg 33. međunarodnog festivala djeteta nađe i kanadska grupa »Sun ergos«. Pledirali smo za ponovno gostovanje među šibencanima tih umjetnika ne samo zaradi (kako vele znalci) zavidne kakvoće njihove predstave, već i zbog činjenice da se nisu dali ometi nastupati u sklopu prošlogodišnjeg festivalskog programa, iako ih je čak i rukovodstvo smotre, svjesno mogućnosti »posjeta« granata »zaraslih u bradurina neljudina« tu neizdaleka na neki način (premda nevoljko) obavještavalo o toj mogućnosti. No, unatoč svemu grupa »Sun ergos« bila je veoma zapaženom skupinom na prošlim dječjim igrama. Umjesto da, kako bi se moglo promisliti, i ta upozorenja festivalskog čelništva iskoriste za odstup — oni su izjavili: »MI VAS VOLIMO — I TO JE JEDINI PRAVI ODGOVOR, A BIT ČEMO TU TOLIKO DUGO KOLIKO ŽELITE.« To pripominjemo i radi činjenice što je minulih dana direkciji Međunarodnog festivala djeteta prispjela obavijest o još jednoj hvali (i zahvalnosti) vrijednoj akciji grupe »Sun ergos«, a koju je u »stari kraj« poslao I. Kranjčević, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra iz Calgarya u Kanadi. Taj dopis, u nešto skraćenoj inačici, glasi: »Obavještavamo vas da će se 28. svibnja održati dobrotvorna kazališna predstava u kojoj će nastupiti kanadski glumci družine 'Sun ergos', što su se nedavno predstavili u Hrvatskoj zajednici Kalgarija nastupajući prilikom molitvenog bdijenja za žene Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Radi se o Robertu Greenwoodu i Danu Luebkeu. Ova dvojica izvanrednih umjetnika već godinama predstavlja Kanadu na različitim kazališnim smotrama diljem svijeta. Nastupali su i na prošlom Festivalu djeteta — imali su nastup pod izuzetno teškim uvjetima, u ratnim skrovištima i katakombama. Po svom povratku u Kanadu oni u svojim nastupima prikazuju sve tragične slike zemlje i naroda s kojima su se izravno upoznali. Dane i Robert nastupit će i na 33. međunarodnom festivalu djeteta. Predstava koju najavljujemo bit će njihov dar našoj zajednici, a sav prihod bit će iskorišten za financiranje njihova na-

stupa na priredbama u Šibeniku i diljem Hrvatske.« Navedenome se ima malo što dodati. Zapravo, posve nam je drago da će rečeni umjetnici bit nanovo gosti šibenske dječje smotre, posebice u ovogodišnjoj »novoj postav« Međunarodnog festivala djeteta koji će se disperzirati (radi znanih razloga) širom zemlje i zahvaljujući tome, vjerujemo zadovoljiti još jednu novu sastavnicu na koju se koliko do jučer (ako se izuzme snalažljivo festivalsko čelništvo) nije moglo ni promisliti! Družina »Sun ergos«, da zaključimo, spada u red onih teatarskih znalaca (iliti umjetnika) koje

treba prigodom susreta u tijeku festivalskih zbivanja doista ljudski pozdraviti, treba to obvezno uraditi ne samo zaradi umjetnosti, već i zbog neporječnog fakta da su dragovoljno ushtjeli biti (i bili su) s nama u vrijeme nesigurnosti i zagledavanja u nebo: ne da bi se sagledale zvijezde padalice, već se to osluškivalo neče li »oni tamo od Pukljana« nabacati još poneku smrtnosnu granatu. Ali ni te brojne (i ubojite) granaturine nisu uspjele zamagliti sjaj htijenja da se najmlađima život učini ljepšim i sadržajnijim.

J. VESELIĆ

ŽUPANIJSKI VREMOPLOV: SVIBANJ 1963.

O PREKOVREMENOM RADU, MARTINSKOJ I ZABLAČKOM »POLETU«

»Jednom nedavno provedenom anketom pokazalo se da je prekovremeni rad na području šibenske komune veoma često zastupljen, od čega, kako se drži, dobrim dijelom i neopravdano. Utvrđeno je da je samo u jedanaest trgovinskih, industrijskih i zanatskih poduzeća u našoj općini prošle godine isplaćeno toliko za prekovremeni rad da bi taj iznos bio dovoljan da se u istoj godini nađe zaposlenje za 145 osoba. Dodati se tome da je taj rad prekovremeni u više od 50 posto slučajeva obavljen na randim mjestima nekvalificiranih radnika onda nam stvar postaje još jasnija.

Jer, to ne treba izgubiti iz vida, na području naše komune najviše traže posla osobe koje nemaju kvalifikacija. Naime, kod nezaposlenih muškaraca preko 80 posto su nekvalificirani radnici, dok se taj postotak kod žena penje čak na 97. Prema tome čini se da bi i o ovim podacima pojedine privredne organizacije trebale voditi računa, jer bi se eliminiranjem prekovremenog rada moglo naći posla za još mnogo osoba.

Navedeno je ulomak iz komentara što ga je pod naslovom »Suvišni radni odnosi« objelodanio »Šibenski list« u broju od 22. svibnja 1963. godine. To je, zapravo, bio jedini prilog šibenskog tjednika koji je razglabao privrednu problematiku, ako se ne računa prilog pod naslovom »Radničko izletišće čeka« koji govori o kupalištu na Martinskoj. U tom prilogu čitamo: »Danas brojni šibenčani posjećuju Jadriju, a Paklena je ostala još samo ime. Njeno mjesto je preuzela Martinska. U svako doba godine netko je na drugoj strani, svedeno ili kao šetač ili kao kupac. U nekoliko posljednjih godina Martinska je iz temelja izmijenila svoje lice, nije više gola, napuštena obala. Da se vidi da je struja obasjala Martinsku ne treba prelaziti na drugu stranu. To se vidi već naveče iz grada kada padne noć i na drugoj obali zasja ogrlica električnih lampi. A u kavanj i na terasi blago raspiju svjetlost lampioni u obliku fenjera od kovanog željeza. Restoran sa terasom raspolaže sada sa 220 sjedišta, a kada sve bude gotovo, bit će oko 500 sjedišta. Za vrijeme sezone radić će posebni šank za kupce, kojima će istovremeno biti na raspolaganju garderoba za oko 2000 kupaca i 12 kabina.« Doista — tih godina Martinska je bila popularno kupalište, gotovo da je bila pretekla Jadriju! No, vremena donose svoje...

Politička rubrika »Šibenskog lista« donosi niz napisa povodom Dana mladosti i dočeka (i ispraćaja) nekadašnje popularne šfete. Tako u izvještaju pod naslovom »Radost šibenskih pionira« saznajemo da su na Poljani šfetu predstavili Josip Gabrić i Milun Milić, u Drnišu su taj obvezni posao obavili Vladimir Mojaš i Nikola Kunac, a u Kninu Mirko Sinobad, Ilija Šimpraga, Vaso Nikolić i Dušan Mažibrada. Suradnik lista Živko Petković izvještava o »slavlju naroda u Vrpolju« povodom otkrivanja spomenika palim borcima NOR-a i žrtvama fašističkog terora. Svečanost su uveličali Josip Ninić i Iviša Baranović, a glavni referenti bili su Pajo Ljubčić, Zorka Petković i Stipe Plenkica.

Mirko Livaković pod naslovom »Veće simfonijske i operne muzike« objelodanjuje kritički osvrt na gostovanje Simfonijskog orkestra Doma JNA iz Beograda i u uvodu veli: »Apsolutno razno-rasne muzičke priredbe lakog žanra na kojima nam se uglavnom servira jeftina komercijalna roba »kist-twist« — tipa, koja ustvari i ne podnosi umjetnički tretman, gušeći se u apsolutnom mrtvilo muzič-

kog života, karakterističnom za naš grad, nastup bilo kojeg muzičkog ansambla predstavlja za nas događaj i dočekuje se s posebnim interesom«. Tu je i notica o koncertu učenika III. osnovne škole pod vodstvom nastavnice Zlate Bašić, a marljivji Branko Belamarić piše o tri filma koja su tih dana igrala u šibenskim kinematografima (Apartman, Osvetnik Zoro i Uzda na vratu). Tih je dana u Gimnaziji nizom priredaba bilo zabilježeno tridesetogodišnjeg, da se tako izrazimo, profesorovanje Stjepana Boškovića. »Šibenski list« povodom toga donosi oveći napis. Iz tog članka citiramo sljedeće: »Daleko je prohujala 1933. godina, kada je mladi profesor Stipe Bošković, Splićanin, došao u ovaj stoljetni grad, prigrio ga kao svoj rođeni, ostao mu vjeran do danas. Mijenjali su se u tom vremenskom intervalu profesori i nastavnici, 340 njih na broju, mijenjali se direktori, zapisano je — 13 ih je bilo, ali on je ostajao, postajao sve više čovjek ovoga grada, čije je ljude zavolio, a i oni njega. Tri puna desetljeća odgajao je škor Stipe učenike šibenske gimnazije, 1700 maturanata s osmijehom ispratio u život. Rastajao se od njih samo utoliko što su napustili školske klupe, ostajući i dalje s njima, u mislima, svaku dobru vijest, svaki njihov uspjeh primajući kao svoj vlastiti.« U kulturnoj rubrici šibenskog tjednika vidljiv je i članak »Studenti na praksi u Kumrovcu«, u kojemu se, među ostalim, govori o tome kako je grupa od 33 studenata Pedagoške akademije pod vodstvom prof. Ive Tošića i prof. Živane Vučić boravilo na petodnevnoj praksi u Kumrovcu, Zaboku, Bedekovčini i Krapini. Članakopisac Ive Tošić veli da su »studenti oduševljeni ovom veoma uspješnom praksom«.

Gradska rubrika »Šibenskog lista« donosi članak o radu Narodne tehnike (uz primjetnu veliku fotografiju na kojoj su inž. Zvone Jurišić, Vinko Krstulović i Zdravko Batinić), a na tom sastanku izvršena je i podjela plaketa najvrjednijim aktivistima Narodne tehnike. Nagrađeni su Mijo Blaće, Zdenko Batinić, Milivoj Glavaš, Petar Ležajić, Svetozar Triva, Ante Skorin, Dane Gulin, Šime Škarica, Branimir Uroda, Fabijan Vidović i Velimir Vlahović. Tu je i notica o predavanju Zvonka Letice na Javnoj tribini »Srijedom u sedam«, te člančić koji govori o porastu štednih uloga u Komunalnoj banci. »Na ime kamata isplaćeno je lanijske godine 19 milijuna, dok se ove godine predviđa da će štediši primiti blizu 30 milijuna dinara«. Mirko Urošević foto-reportažom o gradnji i uređenju autokampa u Kanalu. »Za ovu sezonu on će i lani ureden prostor za oko 250-300 vozila, a moći će ih primiti i više, čak i do 600. Za kompletno uređenje autokampa predviđena je suma od 15 milijuna koja je osigurana iz Fonda za društveni standard«.

Pod naslovom »Neugodno iznenađenje« šibenski tjednik izvještava o visokom (5:1) porazu nogometaša »Šibenika« u susretu sa »Slavonijom«. Vode puta Ante Erak i Ante Zaja, ocjenjuju, prema pisanju Dragana Korde, da je poraz previsok. Jedini zgoditak postigao je Nadoveza. »Polet« iz Zablaca postao je prvom šibenskog Podsaveza. To je uspjelo Penderu, Periši, Grgasu, Despiću, Benevriću, Ležaji, Penderu, Kristiću, Čatlaku, Šišku i Grgasu II. Iz dvanaest utakmica »Polet« je »izvukao« 10 pobjeda, a zabilježio je po (samo) jedan poraz i jednu neodlučnu igru. Pobjedu nad SOŠK-om od 4:2, posljednju u sezoni, proslavilo je oko 400 vatrenih navijača. (Nastavlja se)

J. VESELIĆ

PABIRCI IZ POVIJESTI BOSANSKOG PITANJA 5

PRIČEVIĆEVO MIŠLJENJE I STANJE PRIJE 1. XII. 1918.

Piše: Milivoj BLAŽEVIĆ

Nastupajući iz čisto promadarskih pozicija Tisza je napravio veliku štetu ideji trijalizma, koja bi možda u daljnjoj konstelaciji odnosa bila moguća, dako da je i Austrija vojnički bolje stajala. Prvi put se tada jedan uglednik europske diplomacije pozabavio stanjem mišljenja muslimanskog faktora u Bosni, ali po tadašnjem stavu Mehmeda Spahe nisu Muslimani bili isključivi krivci općeg stanja u pokrajini i začetnici separatnih primisli. Austrija je prema Spahinom mišljenju svojom općom politikom uvjetovala veliki val dezerterstva koji se kasnije širio na uže područje Hrvatske i po Dalmaciji.

I djelovanje Narodnog vijeća SHS u zemljama monarhije bilo je u pravcu spašavanja i preustroja na korist Slovenije, Hrvatske i Bosne. Tražeći takvu legalističku formulu preuredjenja države, dao je car Karlo, kroz vid da Hrvati spašavaju carevinu, odriježene ruke određenom broju generala. Možda je u tom činu želio vidjeti da bi hrvatsko domobranstvo moglo uspješnije organizirati rad oko nove civilne vlasti, a time postići novi državotvorni pravac kojeg je Narodno vijeće u Zagrebu trebalo podržavati. I kada je hrvatski Sabor svečano zasjedao i donio odluke razvrnuća odnosa spram Ugarske i Austrije 29. listopada 1918., znakovit je onaj dio govora Svetozara Pribečevića gdje on govori o državnoj suverenosti tek nastale Države Srba, Hrvata i Slovenaca pa posebno naznačuje »da se prema cijelom svijetu naglasi da put na more, koji bi se izrezao iz našega narodnog tijela, da put na more koji bi bio stavljen pod tuđu suverenitet, da bi taj put tako označen i u međunarodnim ugovorima priznat, da bi taj put na more opet rastrgao naše narodno jedinstvo, našu narodnu celokupnost... jer narod Slovenaca, Hrvata i Srba koji stanuje na Jadranskom moru, koji otvara široke putove u kulturni svijet, taj narod (misli na Hrvate, op. MB) ne misli na to, da zatvori put na more narodi- ma koji ga nemaju.«

Mogao je Pribečević misliti i na Nijemce i Mađare, a bit će vjerojatno da je mislio na Srbe i Srbiju, imajući u vidu i Bosnu. No bio je to problem za unutrašnje rješavanje u zajednici koja je potom slijedila, a Pribečević je htio izbjeći da bi se hrvatskim bježanjem iz toga sklopa problem to za srpsku stranu postavio kao međudržavni problem ako bi Hrvati bili prihvaćeni kao neodvisni državni subjekt. Njegov se govor o moru i Dalmaciji ima shvatiti kao vapaj za Srbiju i njene geopolitičke interese. Hrvati su znali da objektivno svijet neće njih uzimati kao neodvisni politički subjekt i morali su pod utjecajem velikih sila gledati svoje nacionalne interese u sklopu nametnutih srbijskih pretenzija, što su saveznici potajno podržavali.

Jedna taktička igra političkih krugova srpske vlade oko Londonskog tajnog ugovora iz 1915., a koja se odnosila na tobožnju brigu za Dalmaciju, vezivala je ruke hrvatskoj politici koja je stalno igrala na liniji pristajanja na srpski diktat da ne bi došla pred snažniji jadranski interes vanjske politike Italije. Bosna i Hercegovina naslonjena na takvu Dalmaciju, kolijevku hrvatske državnosti činila je taj problem još složenijim, jer su srpske pretenzije bile upravljene upravo na to područje. Stvarni odnos snaga u vojničkom pogledu i preustroj novonastalih država po načelu samoodređenja omogućio je Srbiji diktat tijekom događanja na način da je samoodređenje shvaćeno kao prisajedinjenje u zajedničku državu bez verifikacije načela referenduma

kao sredstva takvog samoodređenja. Samo tvrdim političkim akcijama mogli su Hrvati postići za sebe u bosanskom pitanju drugačiju povoljniju međunarodnu poziciju. Pristajanje na državu koja se brzopeto 1. prosinca 1918. priključila savezu sa Srbijom i C. Gorom takva je mogućnost otklonjena.

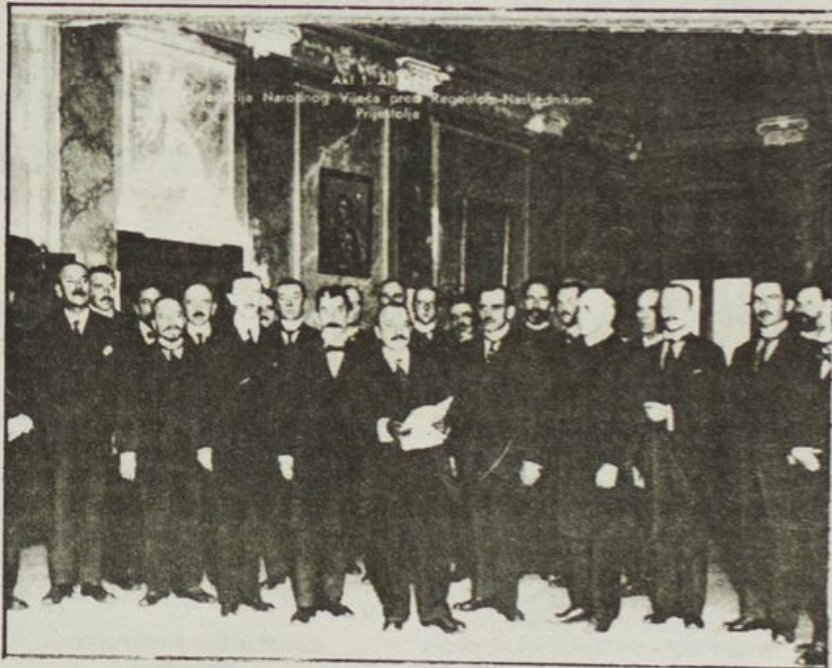
Formalno pravno priznavanje odredbi temeljem kojih su narodi bivše Austro-Ugarske »dragovoljno« pristupili u novi savez bilo je sa srbijske strane shvaćeno kao bitni razlog za opstanak i izgradnju takve države, a u prirodi stvari skrivala se težnja da se jedan ili više političkih subjekata te državotvornosti Bosna i Dalmacija preudese kao baza protagonista velikosrpske okupacijske politike. To se naročito očitovalo negiranjem muslimanskog etnikuma u Bosni i Hercegovini i radnjama oko jugoslovenizacije povijesnog prostora Dalmacije koju su službeni srpski krugovi stalno naglašavali kao »naše Primorje«.

Hrvatsko pristajanje na ulogu »guske u magli« bio je izričaj one štetne plahovitosti i nedorečenosti jasnih ciljeva od kojih je ta politika stalno bivala pritiskanom. Nisu li Hrvati spram srpske državne ideje i prakse uvidali

otvara na velika vrata i vraća na političku scenu neke stare odnose i sile sa svim divergencijama neutaženih želja i mogućnosti. Zato bi trebalo ovo izlaganje shvatiti kao prilog poznavanju dijela uzroka i posljedica na srpske, hrvatske, zapadnoeuropske i orijentalne poglede, u kojima su snage negiranja bosanskohercegovačke samobitnosti bile ipak onemogućivane u planovima izmjene njene geostrateške i etničko-političke slike. Zato se i danas dokazuje da se takvo negiranje reflektira u punoći uzroka i posljedica zločina rata u agresivnom rušenju od strane Jugoslavije (Srbija i C. Gora) temeljnih vrijednosti građanske tolerancije, jednog od bitnih elemenata njene sadašnje opstojnosti.

Sva je istina u punoći saznanja da se moderna bosanska država može graditi samo u vrijednostima svih etničkih i kulturoloških osobitosti Hrvata, Srba i Muslimana. Političko čudo svijeta bilo bi nakon ovog rata održati takvu Bosnu i Hercegovinu i osigurati je barem za neko vrijeme prelaznim protektoratnim sadržajima.

Vance-Owenov mirovni plan koji predviđa Bosnu i Hercegovinu kao 10 autonomnih provincija temeljenih po

Članovi deputacije Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba pred prestolonasljednikom Aleksandrom, 1. XII. 1918.

da je po njih manje opasna ukoliko je zaogrnutu jugoslavenskim plaštom i ukoliko priznaje povijesno teritorijalni ustroj na ovom području koji se bitno nije mijenjao sve od 1740. g. Pojam političkog naroda kojeg su Hrvati do temelja razradili u svojim postavkama od 1860. pa dalje, počivao je na pretpostavci građanske države uporištem na povijesno i prirodno pravo iz kojih se po slobodnoj volji izvlači državljansko pravo. Državnosrpska je idejna doktrina spletom tih okolnosti i tečajem Versaillesa užurbano pripremala cementiranje te ideje u sferu veleizdaje, a izvornoj tradiciji jugoslovenstva koju su pripremili Hrvati podmetnula je žrtvu trojanskog konja. Na taj je način sve do današnjih dana podmetala separatizam svemu i svačemu i ne samo hrvatskom promišljanju.

Sa 1918. godinom završavam ovaj povijesni pregled vezan uz bosansko pitanje, koje je u isti mah više ili manje i hrvatsko i srpsko pitanje. Sva ostala događanja iz života u zajedničkoj državi nemaju više onaj inozemni faktor koji je dominirao ovim pitanjem do 1918. i stvar je političkih, strateških ekonomskih i socijalnih pitanja čije su posljedice preuzete iz uzroka neriješenih odnosa tijekom 19. stoljeća. U sferi svjetske politike po raspadu Jugoslavije tijekom 1991. ovo se pitanje ponovno

nacionalnom i geopolitikom ključu, osigurao bi u prvoj fazi postratnog razdoblja uvjete za normalizaciju stanja.

Velikosrpskoj politici takav razvoj stvari ne ide u korist a Srbima u Bosni vezivanje uz takve koncepte vezuje ruke i dovodi ih u nemoguće stanje. Svijet vidi i hoće znati stvarne srpske ciljeve na ovim područjima koje bi oni (Srbi) da se rješavaju metodama srednjeg vijeka. Ponovnim zazivanjem Europe na germansku opasnost, Srbi upadaju u vlastitu otklopku. Oni, iako formalno nemaju otvorenu podršku vlada Francuske, V. Britanije i Rusije nastoje vojnim sredstvima onemogućiti dvije suverene priznate države unoseći u ove prostore konstantu tinjajućeg militarizma koji bi ostajao sam sebi svrhom. Takav poticaj u skrivenoj diplomatskoj formi nalaze u onim krugovima koji se ne mogu pomiriti s činjenicom da će se geostrateški interesi dijela srednje Europe u budućnosti sasvim sigurno promicati preko hrvatskog i bosanskohercegovačkog državno-pravnog subjekta. U onemogućivanju takvog tijeka stvari dio Srba se sjetio postaviti čuvarom onog političkog supstrata koji bi igrao plaćeničku ulogu čuvara »europskog poretka kojeg vrijeme i događaji usmjeravaju u ropotarnicu povijesti«.

Kraj

30. SVIBNJA — DUHOVI

GOVOR O DUHU SVETOMU U NOVOM KATEKIZMU

Koncem prošle godine objavljen je **Katekizam Katoličke Crkve** (dalje u tekstu **KKC**). Ideja o tome rodila se na Sinodi biskupa 1985. Tada su bile imenovane i pojedine komisije kojima je povjeren ovaj važan posao. Stručnjaci su se često sastajali i zajednički tražili najjasniji izričaj u želji da poruku spašenja prenesu suvremenom čovjeku. Htjelo se u jednoj knjizi pružiti glavne vjerske istine kako bi se barem donekle suzbilo pogubno nepoznavanje vjere. Katekizam treba postati praktični priručnik svima koji se trude oko prenošenja vjere. Dakako da su tu prvenstveno biskupi i svećenici. Jednako tako misli se i na vjeroučitelje laike. Katekizam je istodobno upućen i kršćanskim roditeljima u kojima je Crkva uvijek prepoznala prve «promicatelje svete katoličke i apostolske vjere» (usp. Rimski kanon). Ova nakana izražena je simboličnom gestom kad je Papa u jednoj svečanoj audijenciji jednom bračnom paru pružio spomenutu knjigu. Crkva očekuje da će roditelji usvojiti sadržaj ove knjige pa poruku vjere poput dječje hrane prenositi svojim najdražima.

Ne znamo kad će se pojaviti hrvatski prijevod pa želim prigodom blagdana Duhova upoznati naše čitatelje na koji način se u ovom priručniku govori o Duhu Svetomu. Prema indeksu na kraju knjige Duh Sveti se spominje na 37 mjesta (od kojih neki sadrže i više brojeva). Objavljena vjerska istina o Duhu Svetom iznosi se pod tri vida:

- Treća božanska osoba,
- Dar nadahnuća,

— Njegovo djelovanje u sakramentima.

Ideja katekizma nije nova. Otkad se pojavio tisak osjećala se potreba da se u jednoj knjizi narodu pruže glavne vjerske istine. Neposredni povod prvim katoličkim katekizmima bio je tzv. Lutherov **Mali katekizam** (1518.) u kojem je na pristupačan način izložio zasnade protestantizma. Crkva je htjela odgovoriti istom mjerom. Uskoro se pojav-

ljuju različita katolička izdanja. Kod toga se uvijek iznova osjećala teškoća da se na malo stranica ne može sažeti sva teologija. Tridentinski koncil (1545. do 1563.), koji je sebi postavio za cilj obnovu Crkve na svim razinama, smatrao je nužnim izdati vlastiti katekizam. Komisije su radile već za vrijeme zasjedanja Koncila, a prvo izdanje se pojavilo g. 1566. Općenito se naziva **Katekizam Tridentinskoga koncila** (dalje u tekstu

KTK). Namijenjen je prvenstveno župnicima od kojih se očekuje da vjernicima tumače vjerske istine. U dodatku se sugeriraju teme i daju kratki nacrti propovijedi za nedjelje i blagdane. Sadržajno je mnogo bogatiji od dotadašnjih katekizama, ali je ipak njegov utjecaj ostao samo posredan. Mnogi se činio težak. Uslijedila su mnoga praktičnija i prihvatljivija izdanja, u kojima se često pouka davala u obliku pitanja i odgovora.

Crkva kao živa zajednica, sazdana u vjeri Apostola, postaje mjesto naše spoznaje Duha Svetoga:

- kroz Pisma što ih je Duh Sveti nadahnuo;
- kroz crkvenu predaju čemu su uvijek aktualni svjedoci Apostolski oci;
- kroz crkveno učiteljstvo kojega on vodi;
- kroz liturgiju sakramenata preko riječi i simbola kad nas Duh Sveti uvodi u zajedništvo s Kristom;
- kroz molitvu u kojoj za nas zagovara;
- kroz karizme i službe preko kojih Duh izgrađuje Crkvu;
- kroz znakove apostolskog i misionarskoga života;
- kroz svjedočenje svetih, u kojima očituje svoju svetost i nastavlja djelo spašenja.

KKC, 688.

Narod treba poučiti da je Duh Sveti jednak Ocu i Sinu. Jednako je svemoguć, vječan i ima sva savršenstva. Zato je iste naravi kao Otac i Sin.

KTK, 69.

Nemoguće nam je navesti sve sličnosti i razlike jedne i druge knjige. Ograničimo se samo na govor o Duhu Svetomu. Dovoljno je otvoriti indeks na kraju spomenutih knjiga i uvidjeti se o različitim načinu govora o Trećoj božanskoj osobi. Može se slobodno reći da je KTK prvenstveno zaokupljen mišlju kakav je Duh Sveti u sebi, dok KKC više želi naglasiti njegovo djelovanje u Crkvi, u duši čovjeka-vjernika i u liturgiji. Zato je u prvom slučaju doneseno prvenstveno tumačenje članka Vjerovanja o Duhu Svetomu, dok je u drugom tom mišlju protkana čitava knjiga. To nipošto ne daje pravo potcjenjivanja načina govora staroga katekizma. Kao i na drugim područjima života, način govora tijekom povijesti se mijenja i stavlja se naglasci na ono što je zahtjevnije u pojedinom času povijesnoga hoda Crkve.

Želeći osvjetliti iznesenu misao donosimo u dva okvira po jedan kratki izvadak iz svake knjige. Lako je ustanoviti da se radi o istom sadržaju prikazanom na drugi način. U prvom slučaju Duh Sveti se shvaća kao statična snaga i uporište koje jamči sigurnost, a u drugom kao pokretna snaga koja onemogućava Crkvi da se uspa. Dakako da se navedena mjesta ne smiju istrgnuti iz čitavog konteksta, koji u oba slučaja sadrži istu nauku. Ipak, očit je drukčiji način pristupa.

KKC po načinu govora za naše vrijeme ima očite prednosti pred ostalim knjigama takve vrste. To je shvatljivo kad znamo da on nije samo plod rada spomenute komisije, nego i svijlu ranijih iskustava. Zasluži stoga da ga nabavimo (kad nam to bude moguće), čitamo i tako bolje upoznamo vjeru koju ispovijedamo.

don Ante SKRAČIĆ

ŽIVOT PRIMOŠTENSKIH KAPELICA

GOSPA NAJŠTOVANJA

Među motivima zavjetovanja po kojima su građene kapelice najčešći su izjavljivanja iz ratnih i pomorskih opasnosti, sretna ozdravljenja, kao i iskušenja iseljenika u Americi. Kapelice zavjetovanih vojnika građene su nakon prvog svjetskog rata; jednom natpis ističe sam dan zavjeta «na boinom polju». 20. listopada 1915. godine (kapelica Gospe od Loreta Marka Perkova u Drazu), a u preostalim primjerima ovdašnji su se vojnici zavjetovali na gorickom bojištu (Iveškova kapela, kapelica Gospe od Loreta Markioli Gracina u Vadiju) i na ruskome bojištu (kapelica Gospe Sinjske Jure Perkova pored Drage). U rjeđe zastupljenije motive zavjetovanja idu sretno okončani teški porodi i sretni slučajevi. Osim spominjanog nalaženja neozlijeđenog djeteta ispalog iz zipke pri nošenju na krštenje, pored širokih, sretan se slučaj zavijom Gospi Sinjskoj desio primošten-skom Seljaru Pašku Huljevu — Tursu-mu, kad se je sačuvao nakon pada i potezanja mazglinim sedlom. Isti je zavjetovanik sagradio još jednu kapelicu, kada je uspješno sklopio i prebrodio kupovinu zemljišta. Dijelom je prvotni motiv zavjeta i zaboravljen. Također, prisutni su i motivi prestrašeno-sti pri noćnim hodanjima putevima, želja za zdravljem stoke, kao i za poro-dom u svojoj obitelji.

Zavjetnici je kapelicama ovoga kraja najštovanija Gospa. Osmam je kapeli-ca posvećeno Gospi od Loreta, a četiri Gospi Sinjskoj. Po dvije kapelice štiju Gospu od Rozarija, i Sveto Porodenje (Djevu Poroditeljicu). Još je prisutan i titular Gospe od Karavada, kao i Gospe od Milosrda, Srca Marijinog, Gospe od Pomoći, Gospe od Kapelice, ili jed-nom jednostavno: Gospe. Četiri su kapelice posvećene sv. Jerolimu, tri sv. Anti, dvije sv. Josipu, i po jedna sv. Ni-koli, sv. Trojstvu i, u jednostavnoj puč-kaj redakcij, Isukrstu. Ova potonja ula-zi u red tek uvjetno nazvanih «kapeli-ca», kakvih je u ovom kraju tri, koje predstavljaju tek nišu u zidu (starije su u Prhovu i pored Ložnica, a nova u Ha-

Nastavak štiva o zavjetnim kapelicama primošten-skog kraja, kojih se ovdje, na nevelikom prostoru, u zadnje doba smjestilo čak četrdeset i dvije

rambašinima, dok se dvije pred dvoriš-tima zavjetovanika nalaze u Kruševu i u Selu).

Kontinuitet i vrijednost kapelica

Cijeneći baštinu tek po nominalnoj starosti spomenika, među zavjetnim kapelicama ne bismo mogli biti impresionirani. Najveći dio primošten-skih kapelica izgrađen je u četrdesetak go-dina o prijelazu prošlog u naše stolje-će. Godine njihova nastanka se, izvan sjećanja suseljana i spomena uklesanih natpisa, teško i mogu ustanoviti. U crkvenim su pismohranima njihova dizanja, kao vid pučke pobožnosti, u pravilu nebilježena. Budući da ovdaš-nje zavjetne kapelice nisu sadržavale i demarkacijsko značenje, poput spo-menutih usporednica u stonskome po-lju, one nisu ni uctavane u katastar-skim kartama prijašnjih premjeravanja (izuzetak je kapelica Gospe od Porta, kao već više puta do sada).

Uz takva razmišljanja je zanimljiv primjer današnje kapele na brežuljku Kunara u Krčulju, prepoznatljivog deta-lja u stanarskome krajoliku. Ranija za-vjetna kapelica, veličinom ista kao i najveći broj ostalih, nevelikih kapeli-ca, natpisom je određena u 1906. godi-ni. Ta je kapelica širena 1935. godine do veličine od petnaestak četvornih metara. Nakon razornog udarca gro-ma, temeljito je obnovljena naporom cijeloga sela 1986. godine.

Od 1933. godine ovdje se je uprili-čavala procesija na pokladni ponedje-ljak, a nakon širenja kapelice na dan sv. Kristofora vrši se i bogoslužje. Natpis prvotne kapelice, koji je prenesen i u sadašnje veće zdanje, svjedoči o posvećenosti Gospi od Loreta i Sve-tom Porodenju, učinjenom u žezin Ma-le Gospe.

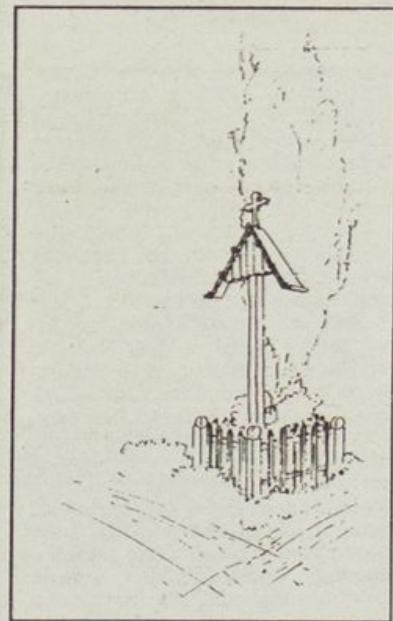
Ovaj nam primjer govori o kontinui-tetu mjesta, kada se novo zdanje zida na mjestu ranijeg. U ovom slučaju, no-vo je zdanje opsegom značajno pre-mašilo prethodno, tako da je u novom prostoru postalo moguće pristupiti i bogoslužju. Mijenja se svečev titular, motiv zavjeta pada u drugi plan, dok trajnim ostaje smještaj. Ovakvih zana-vljanja ima još među primošten-skim kapelicama, u nekim među petnaestak obnova tih malih zdanja, kada su prei-nake doživljavali i prvotni titulari. Za-puštene kapelice katkad dobivaju i no-ve zavjete.

Različiti kontinuitet odražava pri-mjer kapelice sv. Jerolima u Krčulju. Kada je kapelica došla u opasnost zbog namjeravane izgradnje puta, ne-puno stoljeće nakon njena dizanja od iste je obitelji cjelovito premještena niže, na njeno današnje mjesto. Sadržaj zavjeta Filicija Gašperova, u vrije-me gradnje kapelice trideset i tri go-dišnjaka, ne pamti se više.

U višestoljetnome tijeku unutar ko-jeg su kapelice građene, održavan je i uzor najstarijih primjera. Od najstarije kapelice, Gospe od Porta, do skoraš-njih zavjetnih gradnji se može pratiti i elementarni kontinuitet forme i raz-mjera građevine, kao i oblikovnih deta-lja poput okovanog proreza na drve-nim vratašcima, namijenjenog ubaciva-nju novca za crkvu.

I same obnove gdje-kad poprimaju karakter novih zavjeta. Unutar ove te-me česte su predaje i pamćenja o ru-šenju kapelica, kao i nevolji koja je snašla rušitelja. Obnovitelj ponekad bi-va i sam potomak kapelice rušitelja.

U jednom su primjeru skromni pragovi zavjetnog zdanja uzeti radi gradnje ku-će, no potom i vraćeni nazad, jer je ku-ći, po kazivanju, sve pošlo naopako.

Oblici križeva i kapelice kakvi se, na mjestima poput onih u primošten-skome kraju, zatječu u kontinentalnoj Hrvatskoj

Susreću se i kazivanja da se slično znalo desiti i nepozvanim uzimateljima ubacivanoga novca.

Zavjetni odraz zajednice

Ovakvim održavanjima zavjetnih mjesta, zdanja, mraa unutar obitelji za-vjetovanika i duha zavjeta dolazimo na trag karakteristične vrijednosti ovih malih građevina u cjelini međuljudskih odnosa njihovih okoliša, ne zanemarujući ni njihov karakter pobožnog ufa-nja. Svaka zavjetna kapelica zasebice će rijetko biti ocijenjena kao izuzetan spomenik kulture, no navade kontinui-teta koje ih prate predstavljaju vrednije načelo. Time zavjetne kapelice doživ-ljavamo značajkom bliskima drugim drevnim široko rasprostranjenim, pri-prostim i slabo cijenjenim tvorbama, poput bunja, određenih biljoličkih ukra-sa iščezavajuće pučke nošnje, i ne ma-nje od narečnog bogatstva.

Štovanjem svetaca zavjetne kapeli-ce nam ukazuju na velik utjecaj mje-snih zavjeta. U tome su kapelice neraz-mrsivi dio cjelokupnih pučkih zavjetnih navada. Utjecaj mjesnih zavjeta zorno odražava brojnost kapelica posvećenih Gospi od Loreta, koja se u primošten-skome Selu štiju od donošenja njene

ikone 1835. godine, i koja označava najsvečaniji primoštenski zavjetni dan, naspram odsustva kapelica koje bi bile posvećene samom titularnom svecu iste crkve u kojoj se Gospa štiju, sv. Jurju. Zavjetovanje sv. Nikoli djelo je pomorca. Svi zavjetovanici sa bojišta i svjetskog rata upriličili su svoje zavjete Gospi od Loreta, a tako i očevi nakon teških poroda svojih žena. Sasvim ri-jetko je odabir sveca mogao biti vezan za zavjetovanikovo ime.

Mnogobrojnost i situiranosti zavjet-nih kapelica u primošten-skome kraju naglašavaju povezanost i međusobnu usmjerenost obalnih Seljara i prekob-rdnih Stanara. Okrenutost od mora k zaleđu, kako ovdje pokazuje i obalni smještaj jedino primošten-skog Sela, podsjeća na nazore prvotno pastir-skog i zemljodjelskog puka na ovom odsječku obale. U sklopu s tim, prema drugim krajevima izuzetna mnogobroj-nost zavjetnih kapelica pridodaje tradi-cijsku crtu prepoznavanja, i, zajedno sa svojim rogozničkim susjedstvom, zaokružuje grupni identitet stanovniš-tva prijašnje Bosoljine. Njihove zajed-ničke doseljeničke korijene za doba po-padu bosanskog kraljevstva nabraja-njem obitelji potcrtava i Kačić-Miošić (95. pjesma): «Ovo bihu starinom Boš-njaci, a sada se zovu Primoštenci». Pri-moštenska i rogoznička socionimija Seljari/Stanari, odlike pučkoga gradi-teljstva, pastirska crta u baštinijenom kulturnom naslijeđu, kao i krug zajed-ničkih svetkovina koje bivaju povodom ženjenja unutar ovog kruga naselja, neke su među značajkama po kojima ovdašnji puk prepoznajemo i odjeljuje-mo i danas. Crkva iz XIV. stoljeća na-punti Planka, gradnjom je sedamdeset-ak godina starija od nadolaska življa koje će u najvećoj mjeri zasnovati pri-moštenski i rogoznički puk. To može nagovijestiti i da je običajnost koju da-nas očitavamo i brojnošću ovdašnjih zavjetnih kapelica, u stoljećima prilagodbe novom kraju od prijašnjih uzora pala na plodno tlo. U svojim vremen-i-ma su i gradnja crkve sv. Ivana Trogir-skog, i mnogo manje kapelice Gospe od Porta djela odličnika. Događanja s kapelicama u nedavnoj povijesti, pak, zajedno s njihovima skorašnjim održavanjima za dugim tijekom vijekova potcrtavaju nam životnost ovog vida zavjetnih tradicija, koji se viševrsmim kontinuitetima obnavlja u svojem traja-nju.

Jadran KALE

PRVENSTVO »KORNATAR« U UDIČARENJU I PODVODNOM RIBOLOVU

PRVACI BAŠIĆ I PAULIN

ŠPORT

Slobodan Bašić i Duško Paulin klupski su prvaci športskog društva »Kornatar« u udičarenju i podvodnom ribolovu. Natjecanje je održano u Murterskom moru u akvatoriju otoka Veli i Mali tetovišnjak, Čavlin, Dužac i Čerigul. Sudjelovalo je 30 udičara i sedam podvodnih ribolovaca.

U pet sati lova po veoma jakim zapadnom vjetru ulovljeno je preko šezdeset kilograma ribe, najviše arbuta, vrana, kavala, kneza i pirki.

Najbolji udičar »Kornatar« je Slobodan Bašić sa 5080 bodova, drugi je Karlo Vukušić sa 4100 bodova, dok je treći Marko Jurga sa 3590 bodova. Redom dalje su se plasirali: Mladen Crljenko 3240 bodova i tako do tridesetog mjesta.

Kirna mase oko šest kilograma dovela je Duška Paulina na prvo mjesto prvenstva »Kornatar« u podvodnom ribolovu sa 6470 bodova. Jedna kavala mase iznad pola kilograma bila je dovoljna za drugo mjesto Borisa

Kulušića sa 1210 bodova, dok je treće mjesto osvojio Petar Šikić-Marušić sa 1150 bodova.

Ovo je bilo jedanaesto natjecanje za kategoriju seniora i prvo za kategoriju juniora. Šesnaesto natjecatelja u juniorskom uzrastu sudjelovalo je na ovom natjecanju.

Najbolji udičar junior je Vjeko Bašić sa 1650 bodova, drugi je Ivo Vodopija sa 1320 bodova, dok je treći Josip Papeša sa 420 bodova.

Najbolji podvodni lovac junior je Ivo Šimat, drugi je Josip Kulušić, a treći je Pave Pleslić.

Ulovljena riba konzumirana je u murterskom hotelu »Colentum« uz proglašenje najboljih kojima su uručene medalje i diplome.

Pomoć u organizaciji cjelokupnog natjecanja sponzorirali su »Vinoplo« Šibenik, »Koka« Varaždin, mesnica »Girin« Betina, poduzeće »Slanica« Murter i Lučka ispostava Murter.

M. PAPEŠA

ČITAJTE
»ŠIBENSKI
LIST«

SATELITSKE

ANTENE GENERALNI ZASTUPNIK NJEMAČKE FİRME »LA-SAT«

najniža cijena - najviša kvaliteta
tražimo distributere i montažere
u mjestima izvan Zagreba
(popust u prodaji na veliko)
Zagreb, Krijesnice 10
tel/fax 041/ 222 436

CROATIA
osiguranje d.d.

UTEMELJENO 1884. GODINE

ZA VAŠU SIGURNOST I BLAGOSTANJE

»CROATIA« koja ima više od stotinu godina tradicije u poslovima osiguranja, za vaše potrebe u osiguranju nudi:

- osiguranje automobilske odgovornosti — plaćanje čekovima građana u tri mjesečne uzastopne rate
- osiguranje naknade bolničkih dana — suradnici u dobru, prijatelji u nevolji — omogućuje naknadu za nužno provedeno dane u bolnici zbog liječenja
- djelomično kasko osiguranje — pokriva štete po određenim grupama rizika uz premiju znatno nižu od potpunog kaska
- kolektivno osiguranje auto-kasko i kućanstvo — povoljno plaćanje dužne premije u šest rata obustavom na plaći
- ostala osiguranja imovine i osoba uz valutnu klauzulu — plaćanje premije i isplatu naknade u HRD prema tečaju DEM

ŠIBENIK
59000 ŠIBENIK,
S. RADIĆA 9
POŠTANSKI
PREGRADAK

TELEFONI:
059/23-759,
23-725, 23-956,
23-078, 23-633

DIREKTOR:
059/23-828
TELEFAX:
059/24-453

UPAMTITE! CROATIA JE SAMO NAŠA I VAŠA
ZA POSLOVE OSIGURANJA IZUZETNA
I JEDINSTVENA

DRUŠTVENO PODUZEĆE »REVIVA«

MODNA KONFEKCIJA s.p.o.
ŠIBENIK

OGLAŠAVA

PRODAJU OSNOVNOG SREDSTVA
JAVNIM NADMETANJEM

Automobil marke »LADA KARAVAN 5«, karamboliran u nevoznom stanju, godina proizvodnje 1986., početna cijena 2,500.000 HRD.

Nadmetanje će se obaviti 31. svibnja 1993. (ponedjeljak) u 9 sati u prostorijama pogona »Revije« u Bilicama.

IZ MATIČNOG UREDA

Rođeni

Dobili kćer: Tomislav i Ana Periša, Željko i Marija Brajković, Danko i Majda Pamuković, Emilio Mendušić i Alemka Škugor, Josi i Dori Šunjer, Dario i Slavica Relja, Rusmir i Irena Konjčić, Joško i Sandra Peran, Milenko i Mirjana Bralić, Dragan i Ojdana Spahija, Dragan i Dragica Jelić.

Dobili sina: Stipica i Ivana Đaković, Paško i Milena Ivić, Bore i Branka Nimać, Milan i Rozana Čuka, Damir i Dragana Horvatović, Dražen i Anita Dondić, Ante i Silvana Živković, Ljiljan i Silvana Ljubić, Neven i Zorica Bašić, Šimun i Janja Barišić.

Vjenčani

Nikolina Marasović i Ivica Ljubić, Ivana Skolneković i Neven Krnić, Mira Malenica i Željko Skelin, Anita Đaković i Predrag Tarle, Antonia Pačić i Dubravko Žurić, Žaklina Rodin i Nikica Gulini, Mirjana Mijat i Zdravko Gašperov.

Umrli

Frana Petković (90), Marta Živković (87), Josi Jurić-Kokić (82), Josipa Landeka (78), Nedjeljka Bibić (45), Anka Grdić (82), Ferid Zukić (68), Ivan Baković (85), Tona Jelić (52), Cvijeta Budimir (85), Ivan Malenica (34), Dragan Ognjenović-Kaspryk (28), Miro Kučić (26), Marko Janjić (66), Rade Kučić (54), Frane Barić (49), Ružica Nakić (74), Mara Pilić (80), Petar Brekalo (75), Milka Petrović (87).

PODUZEĆE ZA
PROIZVODNJU I
PROMET VINA,
ALKOHOLNIH I
BEZALKOHOLNIH PIĆA

59000 ŠIBENIK, Velimira Škorpika broj 2
Žiro-račun 34600-601-1170

DIATUS, Društvo izumitelja i autora tehničkih unapređenja — Split

Koristimo se prilikom da vam srdačno zahvalimo na vašem izuzetnom doprinosu akciji 7. javnog nagradnog natječaja za najbolju inovaciju Dalmacije za 1992. godinu.

Vaše pokroviteljstvo iskazalo se (bez naknade) višekratnim tiskanjem i emitiranjem uvjeta Natječaja, čime ste u potpunosti pridonijeli njegovoj animaciji, a što se izravno odrazilo na kvantitetu prispjelih radova.

Da se vaš glas daleko čuje potvrđuju i mjesta iz kojih su svih proteklih sedam godina pristizale prijave na natječaj: Split, Solin, Kaštela, Trogir, Šibenik, Benkovac, Stobreč, Makarska, Metković, Imotski, Brodarska, Sutivan, Vela Luka, Dubrovnik, Cavtat, Marina, Drniš, Drašnice, Sinj, Krilo Jasenice, Zadar.

Podrškom ovoj akciji na najbolji način iskazali ste svoj stav prema tehničko-tehnološkom

stvaralaštvu, kao i kreativnom stvaralaštvu uopće.

U naše ime i me svih dosadašnjih sudionika Natječaja srdačno zahvaljujemo.

Još se jednom koristimo ovom prilikom da vas izvijestimo da će se ove godine osmi put zaredom, ponovno raspisati Natječaj za najbolju inovaciju Dalmacije za 1993. godinu. Napominjemo da se radi o najvećem natječaju ovakve prirode u našoj zemlji.

Ne sumnjamo da će ova akcija, kao i svih proteklih godina, naići na odobravanje i vaše simpatije, te da ćete naći načina i mogućnosti podržati nas u Natječaju znanja, izuma, tehničko-tehnoloških unapređenja, racionalizacija, korisnih prijedloga, novih proizvoda, modela, uzoraka i ideja.

Sa štovanjem,
Predsjednik DIATUS-a:
Ante Zekić, dipl. ing.

AUTO VUČA
POMOĆ NA CESTI
NON STOP

VI. IVAN SMOLIĆ

Ul. kralja Zvonimira 77
59000 ŠIBENIK
TEL. 059/255-51

FOTO JULIJA

ekspresno
izrađuje
fotografije za
dokumente

Foto »Julija«
Ul. B. Petranovića 6
ŠIBENIK

Tel. 059/34-633

SLOBODNA RADNA MJESTA

JKPD »VODOVOD I KANALIZACIJA«
ŠIBENIK

- INŽ. KEMIJSKE TEHNOLOGIJE
- 1 izvršitelj, pripravnik na određeno vrijeme
- VŠ kemijske tehnologije

ROK OGLASA: 5. 6. 1993.

MALI OGLASI

Tel: 35-510

POPRAVLJAM strojeve za pranje rublja, električne bojlere, te izvodim električne instalacije. Informacije na telefon 28-277.

PRODAJEM stan površine 46 četvornih metara u Šibeniku, ili ga mijenjam za odgovarajući u Zagrebu. Informacije na telefon 35-451 ili 70-763.

POMOĆ! Saznajte svoju sudbinu, skrivene talente, sudbinske bolesti, sterilitet. Informacije na telefon 0532/221-298.

PRODAJEM dvije peći za pizzu marke »Igo«. Informacije na telefon 23-751.

IZNAJMLJUJEM konobu površine 24 četvorna metra i skladište s garažom površine 42 četvorna metra, kod bolnice, pogodno za obrt ili pizzeriju. Informacije na telefon 36-583, iza 15 sati.

POVOLJNO prodajem stan u zgradi u privatnom vlasništvu. Telefon 35-118.

U SJEĆANJE

Dana 27. V. 1993. godine navršava se sedam godina od smrti naše drage supruge, majke i bake

LJUBINKE BAŠIĆ

27. V. 1986 — 27. V. 1993.
Sve prolazi, a bol i tuga ostaju.
Tvoj suprug Ante i djeca Tomislav i Boris s obiteljima. (92)

IN MEMORIAM

Dana 3. lipnja 1993. godine navršava se tužnih mjesec dana od smrti našeg voljenog i nezaboravnog brata

MILJENKA ŠIMIČEVIĆA

Tugujući: brat Ivo s obitelji te sestre Ljubica, Jelisava i Vesela s obiteljima.
Počivao u miru Božjem. (93)

DOMOVINO MOJA

Domovino moja, moja jedina, moja draga i meni najdraža. Nije ti bilo lako, puno NAKOTA se rodilo i svi ti nakoti izmišljali su ti neki novi ROĐENDAN, a tvoji dragi sinovi su morali slaviti. Sićan se kad su te gurnuli u brak 1945. godine ti tvoji NAKOTI. Nisi bila sritna, a morala si iako si bila ostatak KAPITALIZMA. Ka takva morala si pristati na prvi petogodišnji politički grupni seks sa svim tim debilima kojima je jedini užitak bila staviti šporke ruke u tvoje škašele. Bilo mi je teško a nisan moga ništa. Dok su drugi kusali tvoj kruh, ja san kusa SRPSKE MEKINJE i mora san kazati kako su bolje od tvog kruha. Sve je to bilo radi petogodišnjeg političkog grupnog seksa. Nastavljali su dalje s novim petogodišnjim političkim grupnim seksom, a mi smo bili puni ožljaka od tog grupnog političkog seksa. Tije san odati svojim nogama, a nisan se moga riješiti ti samoupravnih pelena.

Bilo ti je najteže kad bi NAKOTI vikali »TI-TO« pa opet »TI-TO«. Pita san šta ču ja, a jedan nakot kaže: »TI-ŠUTI«. Računa san da bi moga što izist dok mučin. Trevija san u Kninu u gostionici »KRADORDE« i logično, a ne samo logično, nego najlogičnije da san tražija u KARADORDEVU ŠNICLU, a ovaj mi kaže da vridan nacionalne osjećaje. Pita san kako?

Ovaj mi odgovori da cili svit zna kako se Karadorde ne prodaje. Upućen san na DRUŠTVENO OBRAZOVANJE od 30 dana. Zнала si za to i nisi mogla ništa i zato ti opraštam. Probala si rastavu braka 1971. godine, ali nije išlo, jer su svi ti nakoti bili do ušiju zaljubljeni u tvoje škašele. Posli su mnogi išli na DRUŠTVENO OBRAZOVANJE i iz praktičnog dijela nastave vadili ugljen kako bi grijali NACIONALNU SVIJEST. I konačno dobila si razred prije nego su donili TENKOVSKI USTAV, prije nego su počeli nicati KOSOVSKI PENDRECI a posijano ji je puno. Ostalo je još NAKOTA koji zavljače ruke u tvoje škašele, i sad kad su ti prazne kidaju ti veštiti tako da ti i krv teče. Čekamo AMERIČKE zavoje, a oni nam nude FRANCUSKE i RUSKE. Uzet ćemo naše i zaviti ti sve rane. Neće mi zamiriti, draga DOMOVINO, ako ti kažem da neki što priko noći postadoše sinovi tvoji najviše vole tvoj džep. Odlučija san bez obzira na rođendan da ti poklonim VESTIT bez džepova kako bi svi ponešto radili, kako bi svi koristili ruke za šta su i stvorene. Znam da ti je teško, DOMOVINO moja, ali izdrži još malo, ako IZDRŽATI MOŽEŠ.

Nazdravlja vaš

Krešo

Bez neophodnog instrumentarija, u uvjetima stalne pogibeljne opasnosti, sedmeročlana ekipa Astronomskog društva Faust Vrančića pripremala se za Prvo državno natjecanje mladih astronoma i za svoje autorske radove zavrjedila vrlo dobre ocjene. Pod vodstvom tajnika društva, Mira Berića, dugu i uspješnu tradiciju šibenskih astronoma nastavili su Jelena Bižaca, Leticija Stanić, Jelena Berić, Ante Muić, Toni Matošić, Goran Nad i Karlo Vukošić. Bez obzira na teškoće, mladi astronomi, uglavnom učenici šibenskih srednjih škola imaju velike ambicije. Treba izdvojiti nakanu da se izradi univerzalni sunčani sat prema projektima šibenskog humanista i znanstvenika Fausta Vrančića, čije ime društvo nosi. Za vrijeme boravka u Zagrebu, na državnom natjecanju mladi astronomi su posjetili i izložbu postavljenu u okviru manifestacije »Faustovi dani«. Posjeta izložbi potakla ih je da se prihvate i tog projekta, uz, naravno i ostale ranije planirane.

Treba podsjetiti da se mladi Šibenčani organizirano astronomijom bave već 28 godina i da su u tom razdoblju postigli čitav niz velikih uspjeha, a što je najvažnije na krovu zgrade Gimnazi-

je i u skromnim prostorijama društva odgojene su generacije fizičara i drugih znanstvenika. Računaju, dakako, na mir u Šibeniku, bolje uvjete rada i nabavu novog instrumentarija. Da su to spremni i sposobni opravdati dokazali su i prošlih dana u Zagrebu. (M.S.)

Snimila: R. ZAFRON

RAME ZA PLAKANJE

DRNIŠANI U UNEŠIČU?

Već treću kalendarsku godinu drniški službenici Organa uprave, nakon pada Drniša, rade u neprimjerenim i nimalo zavidnim uvjetima rada u (ponajviše privatnim obiteljskim kućama) u Unešiću. Zimi, to podrazumijeva podnošenje hladnoće, ljeti nesnošljive vrućine. Proljeće i jesen, malo tko zapaža! Za ove radnice, službenice katastra i uprave prihoda, to je kao i za još ostalih osamdesetak, postalo normalno. Telefon je u susjednoj obiteljskoj kući. Ukoliko ih tko traži, ili poslovno treba, valja pričekati dok do njih poruka i poziv iz te susjedne kuće stigne. Potom, one odlaze do telefona dajući savjet ili odgovor na upit. Oni, Drnišani, očito do daljnega (da li još koju kalendarsku godinu?) moraju biti strpljivi... U svojem radu, prognaničkom življenju, pa čak i pri telefonskoj slušalici...

K.R.

Po ovim »razdraganim« licima direktora nekih šibenskih poduzeća, ne može se zaključiti što je rekao ministar Tarnaj. No, sigurno je jedno: rame za plakanje nije im ponudio, niti im je obećao vreće novca iz Zagreba. Što nam preostaje, kao da pita Josko Maričić, Maksima Brkića-Pancirova i Mirka Čalu, a njihovi kiselii osmijesi ipak su najbolji odgovor: »U se i u svoje kljuse«.

(Snimila: V. POLIĆ)

PREDSTOJEĆI PRAZNIK REPUBLIKE HRVATSKE	PREPU- STITI	GRČKO SLOVO	ORIJAŠ S OČIMA PO ČITAVOM TIJELU	WORD	SASTAV: M.M.	MJESTO NA PAGU	ZAMALO
INDUS- TRIJSKA BILJKA					L.U. KRAT. TALIJAN. RTV		
GOROVIT KRAJ U SAUD. ARABJI				ŽESTOKO PIČE R.R.			
NITON		DIO STABLA METAR					
ŠALE, DOSJETKE						LITRA KRŠČAN. BLAGDAN 30. V.	
RECEPT					DOBOJ		
OSOBNJA ZAKJEN.					URAN		GROZOTA
KONJ					H.U. NIKAL		
TITAN		SNAŽNA, ČVRSTA	E.K.	DIO PRIBORA ZA JELO KOPRENA			
SJEVER		MJESTO NA MURTERU R.L.					
RUDNIK KOD TUZLE					I.S. POGOD. VEZNIK		
OTOK U GRUPINI PIDŽI			R.A. M.V.			S.S.	I.T.
NJEMAČKA		R.M. Z.		GRČKO SLOVO DUŠIK			
○							

R

REVIJA ŠIBENIK

OBALA OSLOBOĐENJA 1
POŠTANSKI PRETINAC 69
TELEGRAMSKA KARTICA
»REVIJA« ŠIBENIK

CENTRALA
DIREKTOR
KOMERCIJALA
SEKRETARIJAT I RAČUNOVODSTVO
ŠALON PO MJERI
ŽIRO-RAČUN: 34600-601-1221

059/23-888 | 23 995
23-670
23-989
24-614
26-018

TVORNICI MODNE KONFEKCIJE nudi asortiman odjevnih artikala:

u ženskom programu: haljine, bluze, hlače, kostime-kompleti, jakne, mantile, kapute
u muškom programu: jakne-vjetrovke, mantile, kapute

REVIJA tržišno nastupa proizvodnjom i uslugama šivanja uz objedinjenje svojih ostalih djelatnosti: cestovi promet, trgovinu na veliko i malo, izradu i popravak tekstilnih predmeta te vanjsko-trgovačku djelatnost (uvoz-izvoz). Renomirana je konfekcijska tvrtka po kvaliteti izrade i iskustvu na domaćem i europskom tržištu.

Nova tvornica u izgrađenom novom proizvodnom prostoru i s novom tehnologijom smještena je u Bilicama.